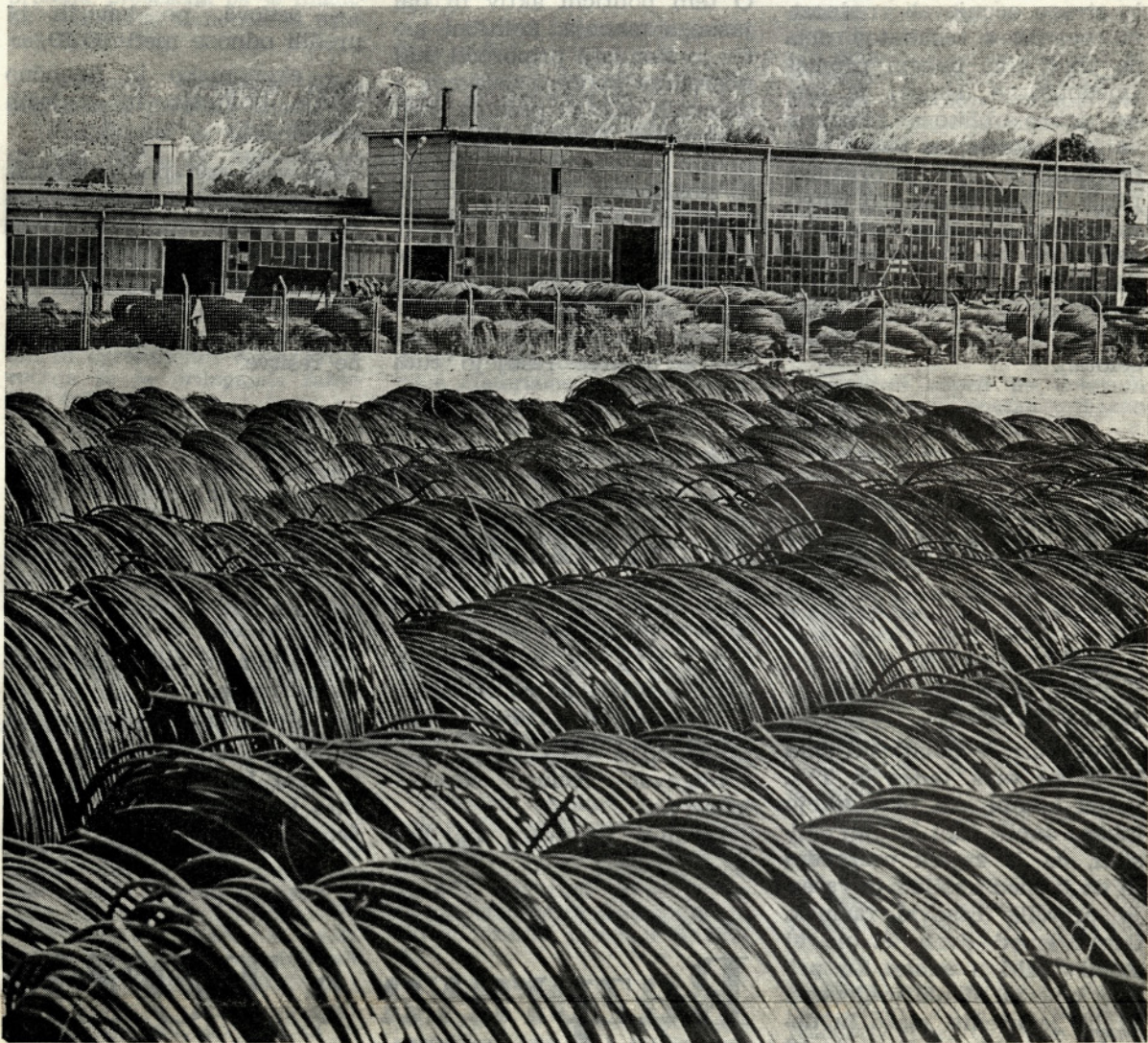

TOZD v Verigi

Janez Smole

Dobre in slabe strani predloga o organiziranju TOZD pri nas.

O predlogu Komisije za ugotavljanje pogojev za organiziranje TOZD, se je po dopustniškem času konec avgusta in v prvi polovici septembra razvila v družbeno-političnih in vodstvenih sredinah živahna razprava. Osvetlila je vse dobre in slabe strani tega predloga. Kot je znano, naj bi po tem predlogu v Verigi ustanovili pri TOZD (TOZD vijaki, TOZD verige do Ø 13 mm in TOZD odkovki in verige nad Ø 13 mm).

Dobra stran tega predloga je predvsem v tem, da dobimo tri ekonomsko in tehnološko zaključene TOZD, saj bi bili vsi izdelovali končne izdelke za tržišče. To omogoča zelo realno preverjanje ekonomske moči vsake posamezne TOZD in tudi realno samostojno ugotavljanje dohodka in ostanka dohodka. To je zlasti pomembno v primeru, če bi družbeno-ekonomski raz-

voj TOZD potekal v smeri ekonomsko in finančno popolnoma samostojnega poslovanja.

Slabe strani pa so predvsem naslednje:

— V predlaganih treh TOZD bi bilo le 60 % delavcev podjetja, 40 % delavcev bi bilo tako vključenih v skupne službe. To dejstvo ni ugodno. Skupne službe niso nosilec sredstev (imajo jih v uporabi in delajo usluge za TOZD). Zato je njihov obseg samoupravnih pravic okrnjen.

— Orodjarna in vzdrževanje imata veliko osnovnih sredstev (okoli 13 % vseh osnovnih sredstev podjetja). Ta sredstva bi morali razdeliti na posamezne TOZD ter jih nato združiti kot skupna sredstva vseh TOZD, katera imajo v uporabi delavci v vzdrževanju in orodjarni. Tu nastopa vprašanje, po kakšnih kriterijih naj bi vrednost teh osnov-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Gospodarjenje v juliju in v avgustu

Dipl. oec. Marjana Kozamernik

Čeprav sta julij in avgust najbolj vroča meseca v letu, primerna torej za letni oddih delavcev, proizvodnja in prodaja v podjetju nista smeli zaostajati za ostalimi meseci. Precej zaposlenih je v tem času izkoristilo del svojega letnega dopusta. Z dobro organizacijo proizvodnje smo skušali tudi to nadomestiti. Delno nam je bila v pomoč mladina, ki se je v času svojih šolskih počitnic zaposlila v podjetju.

Kljub nekaterim težavam, smo bili še kar uspešni. Tako je količinska proizvodnja predstavljala v juliju 86,1 % izpolnitve plana, v avgustu pa 109,8 %, kar je največ v letošnjem letu. Prav tako je tudi vrednostna proizvodnja v primerjavi s planirano v avgustu najbolj uspešna doslej, kar 98,3 %. V juliju je bila nekoliko slabša, 93,1 %. Če primerjamo količinsko in vrednostno proizvodnjo v juliju, opazimo, da je vrednostna izpolnitev plana znatno boljša, kar predstavlja premik v kvalitetni strukturi proizvodnje. Vse-

kakor je naš cilj, da bi uspeli proizvajati vedno bolj kvalitetne izdelke, v katere bi vložili več kvalificiranega dela. Ne samo to, da bo trg zahteval kvalitetnejše proizvode, ampak tudi ostali faktorji, kot na primer pomanjkanje surovin, nas bo prisililo k temu, da bomo v proizvod vložili čim več dela in ga skušali ovrednotiti na trgu. Tudi vsa naša investicijska politika teži k temu, da izpopolnimo obstoječi strojni park z novimi, sodobnimi napravami, s katerimi bomo omogočili proizvodnjo visokokvalitetnih izdelkov.

Pregled proizvodnje po posameznih obratih nam daje naslednjo sliko:

— izpolnjevanje količinskega plana v juliju

vijakarna	79,9 %
verigarna	87,5 %
kovačnica	79,9 %
OTV	93,5 %
podjetje	86,1 %

— izpolnjevanje vrednostnega plana v juliju

vijakarna	85,9 %
verigarna	84,0 %
kovačnica	83,4 %
OTV	122,5 %
podjetje	93,1 %

— izpolnjevanje vrednostnega plana v avgustu

vijakarna	104,4 %
verigarna	85,4 %
kovačnica	100,1 %
OTV	139,8 %
podjetje	109,8 %

— izpolnjevanje vrednostnega plana v avgustu

vijakarna	83,5 %
verigarna	86,6 %
kovačnica	97,9 %
OTV	138,0 %
podjetje	98,3 %

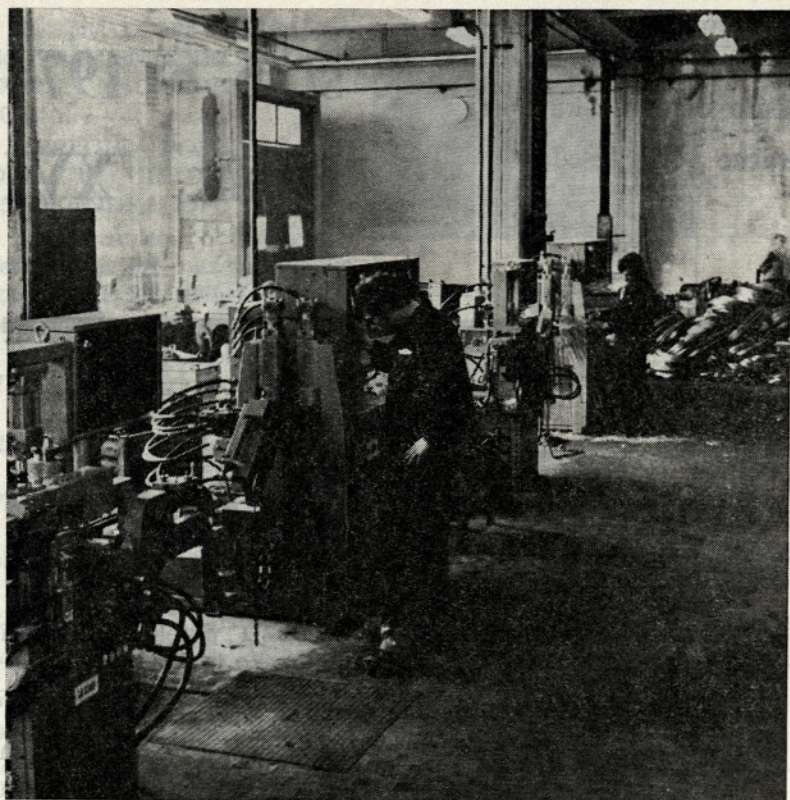
Aritmetična sredina količinske in vrednostne izpolnitve plana v juliju in avgustu pove, da je bil najuspešnejši OTV, sledi kovačnica, vijakarna in verigarna. Produktivnost

dela v obdobju januar-avgust je v primerjavi z enakim razdobjem preteklega leta porasla v vseh obratih. Izrazimo jo s količinsko proizvodnjo na zaposlenega. V vijakarni je večja za 14,9 %, v verigarni za 4,1 %, v OTV za 13,5 %, v kovačnici za 30,5 % in za podjetje 9,4 %. Produktivnost dela bistveno vpliva tudi na ostale pokazatelje uspeha, to je na ekonomičnost in rentabilnost. Število zaposlenih je poraslo v primerjavi z junijem zaradi začasne zaposlitve mladine, vendar je bilo število zaposlenih v avgustu še vedno 4,1 % pod planiranim. V septembru pa bo število delavcev ponovno padlo na junijski nivo.

V juliju je realizacija preseгла predvideno za 33 % in predstavlja doslej največjo mesečno prodajo. Tudi v avgustu je bila večja od predvidene za 13,3 %, tako da nam kumulativni podatek o vsej letošnji prodaji kaže za 10,9 % preseganje planirane. Količinska prodaja zaostaja za planirano za 5,4 %, kar kaže na dejstvo, da ima povečanje

prodajnih cen in sprememba asortimenta prodaje znaten vpliv na vrednostno prodajo. Struktura prodaje glede na področje prodaje kaže, da smo prodali na domačem trgu 68,2 % in izvozili 31,8 % količine izdelkov, vrednostno razmerje pa je 73,4 : 26,6 %, kar pove, da so prodajne cene na domačem trgu višje od izvoznih. Do avgusta smo plasirali na zahod 59,7 % količine in 55,6 % vrednosti izvoženih proizvodov. Dosežena količina ne dosega planiranega izvoza za 19 %, vrednost pa je pod predvideno za 12 %. Če primerjamo Tovarno verig z ostalimi predelovalci v okviru ZPSŽ, vidimo, da tudi ostali zaostajajo za predvidenim izvozom, saj je Plamen Kropa dosegel plan izvoza 72 %, TOVIL Ljubljana le 28 % in Žična Celje 37 %, vsi predelovalci skupaj pa 66 %.

Zdaj smo v septembru, konec leta se neusmiljeno bliža. V teh mesecih bomo skušali čim bolje gospodariti, da bomo ob koncu leta lahko zadovoljni z rezultati svojega dela.

TOZD v Verigi

(Nadaljevanje s 1. strani)

nih sredstev razdelili po TOZD. Velik obseg skupnih osnovnih sredstev prav gotovo ni ugoden.

Razprava na političnem aktivu je pokazala, da smo v Komisiji pri ugotavljanju pogojev za organiziranje TOZD zelo strogo ocenjevali vrednostno potrditev rezultatov dela na trgu. Naš interni promet (medobratne usluge) je precej dobro oblikovan. Razprava je ugotovila, da bi pri ugotavljanju pogojev za organiziranje TOZD kazalo naš interni promet s polizdelki in uslugami bolj upoštevati kot trg, na katerem se tudi vrednostno potrjujejo rezultati skupnega dela delavcev v delovnih celotah.

Vse to mora Komisija ponovno proučiti. Z večjim upoštevanjem internega prometa se predvsem v orodjarni, v manjši meri pa tudi v vzdrževanju, povečajo možnosti, da postaneta TOZD.

Zelo aktualna je združitev kovačnice in OTV v en TOZD. O tem politični aktiv ni dal jasnega mnenja. Politični aktiv je Komisiji priporočil, naj posreduje zborom delavcev v delovnih celotah predlog o tej alternativni. Delavci naj bi se potem na osnovi argumentov za posamezne variante odločili za najbolj ustrezno rešitev.

Čeprav še vedno razpravljamo o številu TOZD, pa priprave za organiziranje TOZD prehajajo v zadnjo fazo. Istočasno se namreč rešujejo tudi

druga nič manj pomembna vprašanja; kot npr.:

— bodoča samoupravna in organizacijska struktura tovarne,

— način obračuna (ugotavljanje dohodka in ostanka dohodka),

— razdelitev premoženja, — osnove, po katerih bi uredili odnose med TOZD,

— ekonomsko in finančno stanje podjetja in bodočih TOZD, itd.

Na vseh teh področjih nas čaka še precej nerešenih vprašanj. Posamezne strokovne službe in člani komisije bomo morali vložiti še precej napora, da bomo za vsa ta vprašanja našli kar najbolj ustrezne rešitve.

Spomini na dni v počitniškem domu

Franc Ankerst

Obdobje vročih dni je za nami, za nami pa so široke in podrobne razprave ter mrzlične priprave na letovanje ali letni dopust.

V naši tovarni, verjetno pa tudi drugje, bi dopustnike lahko razdelili v tri glavne skupine, in sicer: poletne, zimske in delovne dopustnike. V katero skupino sodite, veste najbolje sami, zagotovo pa ima vsakdo v sebi nekaj bacilov delovnega dopustnika. Ugotovitev je sicer stara, vendar letos sveže potrjena.

Iz pogovora s sodelavci po obratih, delavnicah in oddelkih sem zaključil, da je veliko število letih s svojci preživelo svoj letni dopust v našem počitniškem domu v Crikvenici. Ker sem bil letos »delovni dopustnik«, me je toliko bolj zanimalo, kako je v domu. Kakšna je hrana, če imajo merlot, kakšno je osebje, kakšna je voda, itd. itd. Zaradi skoraj pretirane hvale in odličnih ocen o vodi, vinu, hrani, dekletih in še o marsičem, sem se odločil o tem nekaj malega napisati.

Odgovori na zastavljena vprašanja so bili skoraj enaki, razen nekaterih izjemnih in tudi te bom zapisal.

ALI GRESTE RADI V POČITNIŠKI DOM NA DOPUST?

Odgovor večine: Ja. Dom, kakršen je zdaj, je kar v redu. Predvsem je v redu zato, ker je blizu morja, ker je domače vzdušje, tako da ima človek občutek, da je vse le zanj.

Izjemni odgovor: V dom grem rad, ker ni drago in zaradi dobre družbe.

ALI STE ZADOVOLJNI S HIŠNIM REDOM, KDAJ STE HODILI SPAT IN KDAJ VSTAJALI?

Odgovor večine: Hišni red je v redu. Največ jih hodi spat med polnočjo in prvo jutranjo uro. Vstajajo med sed-

mo in polosmo uro zjutraj, ker morajo — zaradi zajtrka.

Izjemni odgovor: Spat hodim zvečer ob devetih, ob šestih zjutraj sem že v vodi.

Opomba: Razen delitve obrokov hrane si hišni red prikraja vsak sam, zato je vsem všeč. Nerodno je le to, če kdo ne more spati, ko mora neprostoovoljno poslušati pritaženo govorjenje pod oknom, smeh, gruljenje, šelestenje trave in grmičevja ter druge dnevu manj znane šume.

KAKŠNA JE BILA HRANA?

Odgovor večine: Odlična in dovolj je je bilo, včasih še preveč. Za tak denar doma ne bi bila boljša.

Izjemni odgovor: Lahko bi bilo manj krompirja, pa več mesa.

Opomba: Vsem nikoli ne ustrežeš.

ALI SO V POČITNIŠKEM DOMU PRIMERI PRIVILEGIJA?

Odgovor večine: Ne.

Izjemni odgovor: Nisem občutil.

KAKŠNE SO SE VAM ZDELE STORITVE?

Odgovor večine: Zelo v redu. Hitre — solidne.

Izjemni odgovor: Bife bi moral biti odprt več časa. So-be bi bile lahko bolj čiste.

ALI VAS JE V ČASU VAŠEGA BIVANJA V POČITNIŠKEM DOMU KAJ MOTILO?

Odgovori: Smeti na plaži, bilo jih je, kot bi razneslo kioski. TV naj gledajo le domači. Bife naj bo le za domače. Dom in prostori v domu so najprej za domače in šele potem za sosede in znance. Nadležni in netaktni posamezniki.

Izjemni odgovor: Sprijazniti se moraš z dejstvi.

Opomba: Slovenski pregovor pravi: »Dober sosed je boljši kot vsa žlahta«. Ta pregovor pa še posebno stopi v veljavo, če je žlahta oddaljena nekaj sto kilometrov.

VAŠI PREDLOGI V ZVEZI S POSLOVANJEM V POČITNIŠKEM DOMU?

Odgovori: V počitniški dom bi lahko vsak teden iz TVL peljal kombi. Ali bi v bifeju lahko dobil tudi sadje? Mišlim, da je zajtrk prezgodaj in da je med kosilom in večerjo prevelik časovni razmak. Otrok izpod dveh let ne bi smeli voziti s seboj. Za primer bolezni ni nič urejenega. Treba je urediti plažo in dohod nanjo. Na plaži postaviti tablo z napisi v več jezikih, da so ležalniki last članov TVL. Vojaška natančnost razdeljevanja obrokov hrane, točno ob določenem času, slabo vpliva na razpoloženje dopustnikov. Dom naj bo samo za člane TVL in svojce.

KAKŠNO JE OSEBJE V POČITNIŠKEM DOMU?

Odgovor večine: Zelo v redu. Prijazno, hitro, ustrezljivo. »Včasih taktnejši dostop do gostov ne bi bil odveč,« nekateri očitajo upravni. »Mogoče jo zanese v skrbi za počitniški dom,« se le-ti v nadaljevanju že tudi opravičujejo.

Izjemni odgovor: Zelo seksi.

Opomba: Marelo je treba razpeti pred dežjem, ko si moker, je prepozno.

KAKŠEN NAČIN PRIJAVLJANJA PREDLAGATE?

Odgovor večine: »Tak, kot je, je kar v redu, prednost naj imajo po stažu starejši,« sta bila najčeseča odgovora.

Izjemni odgovor: Tak, da bom zmeraj lahko šel.

KATERE REKVIZITE ZA OSEBNO REKREACIJO SI ŽELITE V POČITNIŠKEM DOMU?

Odgovori: Namizni tenis, šah, balinanje, gugalnica za otroke, peskovnik, biljard, karte in različni čolni.

Izjemni odgovor: Dalmatinko.

ALI STE SE V POČITNIŠKEM DOMU KDAJ SPOMNILI NA REK: »LJUBO DOMA KDOR GA IMA?«

Odgovor večine: Ne — sploh ne.

Izjemni odgovor: Ja, ker

morja nimam rad, grem le zaradi družine.

Tako je bilo v počitniškem domu v Crikvenici letos. Drugo leto bo dom skoraj nov, zato bo še lepše in prijetnejše.

Razprava o TOZD

TOZD — pomemben korak na revolucionarni poti delavskega samoupravljanja

To so bile uvodne besede predsednika sindikata Tovarne verig Lesce, tov. Remsa Vitomirja, varn. ing., dne 27. 8. 1974, ko je bil v sejni dvorani Tovarne verig Lesce skupni sestanek vseh družbeno političnih organizacij TVL. Na sestanku so bili poleg predstavnikov družbeno političnih organizacij TVL in Komisije za ustanavljanje TOZD v TVL navzoči tudi člani kolegija TVL, predsednik DS TVL, predsednik UO TVL ter gosti tov. Pavlin Nace, pravnik iz Iskre Kranj in tov. Vrabec Marjan, predsednik Občinskega sindikalnega sveta Radovljica.

Dnevni red sestanka je zajemal temeljna načela za organiziranje TOZD ter obravnavo analize strokovne komisije za organizacije TOZD v TVL.

Tov. Smole Janez — predsednik Komisije za ugotavljanje pogojev za organiziranje TOZD v TVL je na kratko seznanil vse navzoče o dosedanjem delu Komisije ter o kriterijih, katerih se je Komisija držala pri analiziranju pogojev za ustanovitev TOZD. Komisija je svoje delo opravljala po navodilih in določbah Zakona o konstituiranju OZD ter si je za opredelitev, kateri deli delovne organizacije tvorijo delovno celoto, postavila naslednje kriterije:

1. tehnološki kriterij
2. organizacijski kriterij
3. velikost delovne organizacije (mišljeno je predvsem število delavcev)
4. sociološki kriterij
5. mikrolokacija.

V svoji analizi je na osnovi teh kriterijev Komisija predvidela 3 TOZD: TOZD Vijakar-na, TOZD Verigarna, TOZD OTV-Kovačnica. Vse ostale organizacijske enote podjetja pa bi tvorile Skupne službe, ki bi zajemale okoli 40 % vseh zaposlenih v TVL.

Iz razprave je očitno čutili popolno zaupanje v delo Komisije, ki je pripravila analizo TOZD v TVL. Predlagano ji je bilo le, naj analizo prilagodi novi Ustavi ter vključi alternativni predlog za več TOZD.

Pri tem bi bilo treba upoštevati predvsem interese delavcev v kovačnici, ki je naš najstarejši obrat, iz katerega je TVL pravzaprav nastala. Z izgradnjo novega objekta kovačnice ter z modernizacijo strojnega parka, bo v kovačnici omogočena finalizacija proizvodnje, ki je tudi eden od kriterijev za samostojno TOZD. Alternativni predlog Komisije za ustanavljanje TOZD bo v javni razpravi in delavci TVL se bodo lahko odločili za obliko bodoče organizacije združenega dela.

BM

Uspešno poslovanje v prvem polletju

Zvone Jakopič

Poslovni uspeh prvega polletja je zelo zadovoljiv, saj smo kljub pomanjkanju materiala in delovne sile dosegli skoraj v vseh pokazateljih z letnim planom postavljene cilje.

Nekoliko slabše je dosežena edino količinska proizvodnja in prodaja, presežena pa je finančna realizacija, dohodek in ostanek za sklade.

Količinsko doseganje plana posameznih delovnih enot:

— vijakarna je dosegla plan po teži 100 %, po komadih pa le 88 %, več je bilo proizvedenih izdelkov z manj vložene dela in večjo porabo materiala;

— verigarna je dosegla plan z 98 %, manj je bilo proizvedenih visokoodpornih, patent-metrskih, snežnih in zaščitnih verig, več pa metrskih, elektrovarjenih in opremljenih verig. Proizvodnja se je prilagajala zahtevam tržišča;

— OTV je dosegel plan s 96 %, manj je bilo proizvedenih navadnih metrskih, rudarskih verig nad 18 mm in sidrskih do 45 mm. Na višino proizvodnje je vplivalo občutno pomanjkanje materiala, posebno za sidrne verige;

— kovačnica je dosegla plan s 94 %, manj je bilo proizvedenih verižnih koncev, bremenskih verig, armaturnih obrobočev, locnjev in odkovkov, več pa odkovkov posebnih naročil in transporterjev. Polizdelkov je izdelala 243.775 kg ali za 5 % manj kot v istem obdobju preteklega leta;

— podjetje je doseglo plan z 98 %, prodaja izdelkov pa je znašala 95,5 %, zato so se povečale zaloge gotovih izdelkov.

Primerjava dosežene proizvodnje po količini z istim obdobjem preteklega leta:

— vijakarna je dosegla za 6 % več po teži, po količini pa za 3 % manj;

— verigarna za 1 % manj;

— OTV je povečal proizvodnjo za 14 %;

— kovačnica je dosegla pri izdelkih za 34 % več, pri polizdelkih pa za 5 % manj;

— podjetje je doseglo za 6 % višjo količinsko proizvodnjo pri 2 % nižjem staležu delavcev in povečala količinsko produktivnost za 8 %.

Pri boljši oskrbi z repromaterialom in s predvideno delovno silo (po planu), ocenjujemo, da bi lahko dosegli vsaj za nadaljnjih 6 % višjo proizvodnjo.

Izpolnjevanje plana celotnega dohodka in stroškov pri 4,5 % manj prodanih izdelkov kot po planu, nam daje naslednje podatke:

— celoten dohodek dosežen s 56 % (brez prodaje materiala);

— materialni stroški s 57 % (amortizacija s 63 %);

— dohodek s 54 %;

— pogodbene obveznosti z 41 %;

— zakonske obveznosti s 84 % (povečanje prispevkov od OD kot zakonske obveznosti in znižanje bruto OD);

— osebni dohodek v fakturirani realizaciji z 48 %;

— skupni stroški proizvodnje prodanih izdelkov s 55 %;

— dobiček z 78 %;

— ostanek dohodka s 95 %;

— neto skladi s 112 %.

Če želimo primerjati dosežene podatke pri enakih količinah prodanih izdelkov, prištevamo k pokazateljem še 4,5 točk.

Primerjava izpolnitve plana celotnega dohodka in stroškov z istim obdobjem preteklega leta pri 10 % večji količinski realizaciji:

— celoten dohodek presežen po odbitku prodaje materiala za 51 %;

— materialni stroški preseženi za 33 %;

— dohodek presežen za 108 %;

— pogodbene obveznosti manjše za 21 %;

— zakonske obveznosti presežene za 132 %;

— osebni dohodki v fakturirani realizaciji preseženi za 39 %;

— stroški proizvodnje preseženi za 35 %;

— ostanek dohodka višje dosežen za din 9,804.972,

— neto skladi doseženi višje za din 9,044.972.

V I. polletju 1973 smo imeli izgubo, sedaj imamo ostanek dohodka.

Za realno primerjavo obeh obdobj je potrebno znižati pokazatelje za 10 točk.

Tako dobimo, da bi pri enakih prodanih količinah dosegli za 41 % višji dohodek, za 23 % višje materialne stroške, skupni stroški proizvodnje pa bi se povečali za 25 %.

Zaradi stalnega podraževanja repromateriala, uslug in zviševanja vseh drugih stroškov, je bilo potrebno dosegati tudi višje dohodke. V manjši meri smo nekaj znižanja stroškov dosegli tudi z zvišano storilnostjo, za 8 %, sicer bi se pri enaki storilnosti skupni stroški proizvodnje približali 30 %. S povečano produktivnostjo smo le zadrževali trend povečevanja stroškov, pretežno pa smo zviševanje stroškov pokrivali z višjimi cenami, tako na domačem trgu kot pri izvozu.

Poslovni rezultat pa je zadovoljiv, če upoštevamo, da smo povečali amortizacijo za opremo za 5 % ins tanovanjski sklad za 4 %, kar tudi povečuje poslovne stroške in zmanjšuje poslovni rezultat, povečuje pa sklade.

Izplačani osebni dohodki v primerjavi z istim razdobjem preteklega leta in s samoupravnim sporazumom:

— povprečno mesečno neto izplačani osebni dohodki so znašali din 2.583,12 - povečali so se za 31 % in so v primerem odnosu do povprečnih osebnih dohodkov slovenskih železarn. Življenjski stroški pa so se zvišali za 22,5 %, cene na drobno pa za 26,4 % (Delo z dne 8. 8. 1974);

— prispevki od bruto osebnih dohodkov so se zmanjšali za ca. 4 %, prispevki pa so se povečali kot zakonske obveznosti, tako da bodo skupni prispevki in davki od osebnih dohodkov ob koncu leta višji kot v preteklem letu;

— proračun prispevkov je bil napravljen po prejetih navodilih in sicer takole: stornirali in refundirali smo že plačane prispevke v višini din 10,411.306, vplačali pa nove dograjene prispevke v višini din 10,769.018. Neto izplačani osebni dohodki pa so ostali isti. Prispevki iz dohodka pa še niso dokončno obračunani, ker še ni predpisan način obračuna osnove za davek na dohodek. Vplačana je le akontacija na osnovi leta 1973, ki pa je znatno nižja kot bo obračun teh prispevkov zaradi porasta akumulativnosti v letošnjem letu.

Izplačani osebni dohodki v primerjavi z višino, ki nam jo dovoljuje samoupravni sporazum (železarski):

— KOD (obračunski osebni dohodki) je bil revaloriziran za 5,8 % za celo prvo polletje;

— zaradi dviga akumulativnosti podjetja je bil faktor stimulacije zvišan od 15,30 na 33,67 % in iz naslova stimulacije prištevamo k realiziranemu KOD din 5, 612.884;

— faktor realizacije KOD je bil zvišan od 92 na 95 % zaradi boljše odprodaje zalog gotovih izdelkov;

— za regres prehrane je bilo obračunano do 31. 5. po din 60

na mesec na delavca, za mesec junij pa po din 100 na delavca. Regresiranje toplega obroka smo že prekoračili za din 26.602, to razliko bomo pokrili v naslednjih mesecih.

Zaradi znatno boljšega poslovnega uspeha, izvirajočega iz večje proizvodnje in produktivnosti dela, boljše realizacije gotovih izdelkov in višje doseženih dohodkov, so se faktorji, ki vplivajo na višino dovoljenih osebnih dohodkov, občutno zvišali. V I. polletju smo izplačevali zaradi omejevanja fluktuacije delavcev tako visoke osebne dohodke, da smo jih komaj uspeli spraviti v sklad s samoupravnim sporazumom. Ostala je le razlika din 257.435. V primeru kakršnegakoli dodatnega izplačila osebnih dohodkov bi bil samoupravni sporazum prekoračen.

Poslovni uspeh po delovnih in obračunskih enotah prikazan kot ostanek dohodka:

Ostanek dohodka je glede na doseženega v letu 1973 pri posamezni delovni enoti zelo različen. Višino ostanka dohodka v glavnem določajo:

— doseganje proizvodnega plana, ki pa je bilo enakomerno v vseh enotah, zato ta faktor najmanj vpliva na različno doseženo višino ostanka dohodka;

— odobrene prodajne cene za posamezne artikule na domačem trgu in planske cene za polizdelke in interne usluge;

— višina izvoza posamezne delovne enote.

Cene za posamezne izdelke so se v preteklosti različno odpravale:

— za vijačno blago so se nove cene odpravale skoraj pri vsakem povišanju cen surovin, zato je vijakarna najakumulativnejša delovna enota, ki plasi- ra skoraj vse izdelke na domačem tržišču. Le 10 % vrednostne realizacije (del uvoženih lesnih vijakov) je bilo namenjeno izvozu. Negativni rezultat pri izvozu v višini din 136.535 nima bistvenega vpliva na poslovni rezultat vijakarne.

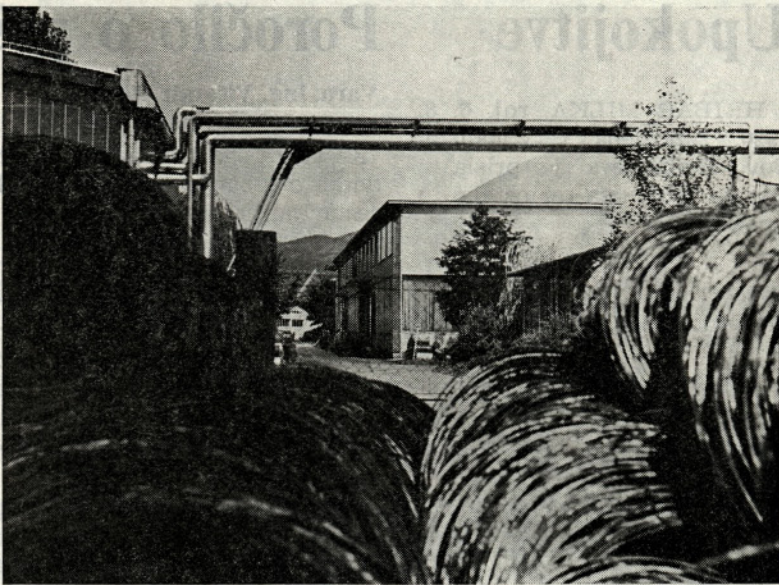
— za drobno verižno blago so bile več let blokirane cene, prvo povišanje cen v manjšem obsegu je bilo dovoljeno v letu 1973, drugo v letu 1974. Zato se cene niso mogle tekoče prilagajati rastočim stroškom proizvodnje. Od celokupne vrednosti realizacije je bilo namenjeno izvozu 22 %, pri katerem je bil dosežen negativni rezultat din 1,329,794, ki bistveno vpliva na poslovni rezultat delovne enote;

— za verige večjih dimenzij, razen za sidrne, so bile prav tako blokirane cene na domačem tržišču. Dovoljeno povišanje v letu 1973 in 1974 ni nadomestilo naraščajočih proizvodnih stroškov. Pri sidrskih verigah so cene delno urejene. Od skupne vrednostne realizacije je OTV namenil izvozu 27,9 %, pri čemer je bil dosežen negativni rezultat v višini 2,800,735, kar bistveno vpliva na poslovni rezultat delovne enote;

— za kovaške izdelke so se v glavnem cene v preteklosti prosto formirale, ali so bile pogodbeno določene, razen za izdelke verižne kovačnice. Izvoz predstavlja le nekaj nad 10 % celotne realizacije in ni v večji meri negativen, zato bistveno ne vpliva na poslovni rezultat enote.

Izvoz se bo tudi v bodoče gibal v višini najmanj 25—30 % skupne proizvodnje, ker z njim ustvarjamo devizno retencijo in GDK-dev. kvoto. V glavnem izvažamo artikule, ki jih na domačem trgu ne moremo prodati. S tem ustvarjamo ugodne pogoje za optimalne proizvodne serije in dobro zasedenost kapacitet, kar nam znižuje fiksne stroške na enoto izdelka.

Devizne obveznosti za nova postrojenja bodo visoke, kar nas bo še bolj sililo k povečanju izvoza. Izvažamo po svetovnih

cenah, ki so pri mnogih artiklih znatno nižje kot domače cene. Izvoz negativno vpliva na doseganje dohodka v glavnem pri dveh enotah, ki največ izvažata. To narekuje potrebo, da tudi v bodoče delovne enote obdržijo medsebojno solidarno in subsidiarno odgovornost in da enote z visokim dohodkom pokrivajo enote, ki ne ustvarjajo zadostnega dohodka, ali so v izgubi, zaradi izvoza ali politike cen. Ustvarjajo pa pri izvozu devize za odplačila anuitetnih obveznosti za opremo in GDK kvoto za uvoz orodja, rezervnih delov in raznega pomožnega materiala za vse delovne enote.

Zaradi zvišanja cen surovin in drugega materiala nastopajo razlike med planskim in dejanskimi cenami za material. Do 30. 6. 1974 je bilo doseženih razlik za din 3,980.407, sam v mesecu juliju pa že din 2,359.921. Če te razlike ne bi pokrivali iz skupnega ostanka dohodka bi imele stanek dohodka le vijakarna in v manjši meri eventualno še kovačnica. Kolikor pa

bi tudi obračun pokrivanja fiksnih stroškov v zalogah, ki gre sedaj še v breme skupnega ostanka dohodka, prenesli na enote, bi imela ostanek dohodka le še vijakarna.

Stanje z obratnimi sredstvi je trenutno še zadovoljivo zaradi nizkih zalog surovin, vendar pa zaradi restriktivskih ukrepov Narodne banke že nastopa slabša likvidnost gospodarstva.

Do 30. junija nastale negativne razlike pri toplem obroku din 472.612 in pri počitniškem domu din 57.115 so pokrite iz ostanka dohodka.

Lastna cena toplega obroka je dosegla din 7,25, kar je za 18 % več kot je bila povprečno v letu 1973. Cena se bo v naslednjem obdobju še povečala zaradi najnovejše podražitve živil.

Lastna cena za kosilo znaša din 12,08 in se še pokriva s prodajno ceno.

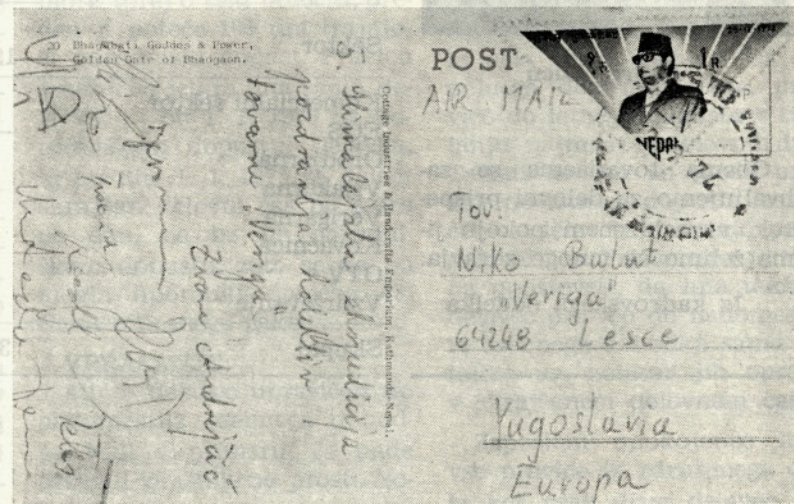
Počitniški dom je pričel s poslovanjem šele junija in bo možno izračunati povprečno ceno pensiona ob koncu sezone.

Pozdrav s Himalaje

Član našega kolektiva ZVONE ANDREJČIČ (kovačnica) kot član himalajske ekspedicije pozdravlja kolektiv Verige. Objavljamo fotos razglednice.

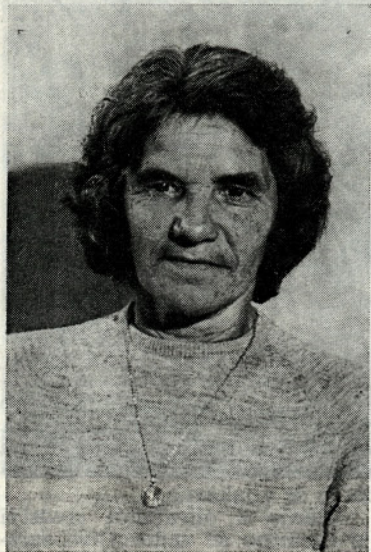
Zelimo mu mnogo uspeha in srečno vrnitev v domovino.

Uredništvo

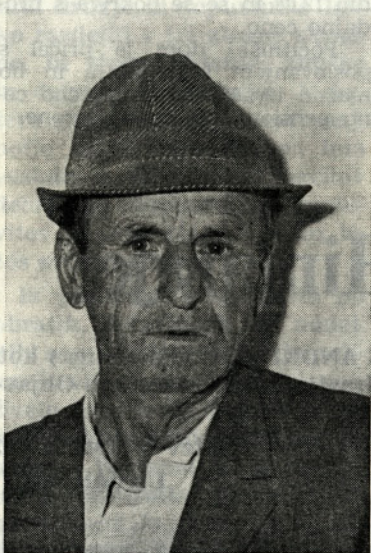
Upokojitve

HRIBAR MILKA, roj. 6. 8. 1920, zaposlena v vijakarni. Tov. Hribarjeva je prišla v Verigo 1951. leta ter ostala do upokojitve.

Milka Hribar

JALEN ANDREJ, roj. 12. 12. 1909, zaposlen v vzdrževanju, na delovnem mestu »mizarski delavec«. Tov. Jalen je prišel v Verigo 1964. leta in ostal do upokojitve.

Andrej Jalen

Obema tovarišema se zahvaljujemo za delovni prispevek, v zasluženem pokoju jima želimo še mnogo zdravja.

Iz kadrovskega oddelka

Poročilo o poškodbah pri delu za I. polletje 1974

Varn. ing. Vitomir Rems

Kazalec pogostnosti nesreč pri delu kakor tudi preostale podatke o gibanju nesreč pri delu že vrsto let uporabljamo pri sestavljanju poročil o varstvu pri delu, s čimer prikazujemo stanje stopnje varnosti v OZD. Pogostnost nesreč pri delu predstavlja razmerje med številom nesreč in enoto človekovega izpostavljanja nevarnostim v določenem obdobju.

Presojanje učinkovitosti varnostnih ukrepov ob polletnih in letnih poročilih je nujno in koristno, ker lahko s poglobljanjem ukrepov dosegamo višjo stopnjo varnosti, ter z njo boljšo organizacijo varnosti pri delu. Dosedanja praksa presojanja učinkovitosti varnostnih ukrepov le na osnovi pogostnosti nesreč ni povsem pravilna.

Za ocenjevanje stanja stopnje varnosti organizacije varstva in učinkovitosti varnostnih ukrepov je treba upoštevati še vrsto drugih elementov. Statistika nesreč pri delu in njih raziskave nam vedno znova dokazujejo, da je 86 % obratnih nesreč v OZD zaradi nepazljivosti človeka. Večkrat ugotavljamo pri rekonstrukcijah nesreč, da delavci nimajo dovolj delovnih izkušenj za samostojno delo ali prezirajo nevarnost, ker se posledic ne zavedajo ali jih celo prepozno spoznajo. Naletimo tudi na delavce, ki venomer mislijo, da se jim ne more nič zgoditi. To so predvsem delavci, ki še niso doživeli nobene nesreče. Obraten učinek pa je pri ljudeh, ki so se že ponesrečili ter nesrečo več ali manj dobro preživeli; ti iz grenkih izkušenj sami od sebe bolj pazijo pri delu. To različno gledanje delavcev na probleme varnosti pri delu je predvsem takrat, ko je treba varno delati na stroju ali z orodjem in pri tem upoštevati varnostna navodila. Najbolj smotno bi bilo, če bi vodstva obratov v gotovih časovnih presledkih, to je ob ponedeljkih, sredo in četrtkih, ko je statistično ugotovljeno največ nesreč, opozarjali svoje delavce na nevarnosti, katerim so izpostavljeni pri delu.

Analiza nesreč pri delu za obdobje v prvem polletju kaže, da se še vedno pogosteje ponesrečijo delavci z daljšim delovnim stažem, le v manjši meri pa delavci novinci. Izkazalo se je v praksi, da novo sprejeti delavci bolj dosledno upoštevajo varnostna navodila, razen tega pa je delavcu novincu omogočeno nekaj tednov dela na manj nevarnih delovnih mestih. Kljub tem ugotovitvam nekatera vodstva obratov še vedno niso prišla do spoznanja, kako pomembno je posvetiti skrb novim delavcem, da ti spoznajo varen način dela in morebitne nevarnosti na delovnem mestu.

V prvi polovici leta smo zabeležili več nesreč pri delu kot v istem obdobju preteklega leta. Iz podatkov v nadaljevanju je razvidno, da se je število poškodb skoraj podvojilo.

	Štev. poškodb		Izgubljeni dnevi	
	1973	1974	1973	1974
Poškodbe pri delu	32	60	521	804
Poškodbe na poti	2	1	28	14
Skupaj	34	61	549	818

Številčno stanje nesreč po sektorjih

Sektor	Število poškodb	
	1973	1974
Komercialni sektor	3	—
EOS	—	1
Orodjarna	4	3
Vijakarna	4	9
Verigarna	5	11
Kovačnica	7	15
OTV	5	11
Vzdrževanje	6	11
Skupaj	34	61

Težjih poškodb pri delu je bilo v letu 1973 — 2, v letu 1974 pa 3.

Poškodbe po kvalifikacijah: NK 38, PK 1, KV 21 in VK 1.

Poškodbe po delih telesa:

roke 32, noge 15, oči 5, glava 5 in trup 4.

Vzroki nastanka poškodb	Število poškodb	
	1973	1974
Nesmotrn nezanesljiv način dela	15	30
Kršitev predpisov o varstvu pri delu, ker delavec ni poznal nevarnosti, ker ni bil o njej poučen, zaradi naglice pri delu in nediscipliniranosti	3	8
Slaba organizacija dela	6	5
Pomanjkanje izkušenj	1	—
Ostali vzroki	4	10
Faktor okolice	2	6
Ostalo neopredeljeno in nevarno delo	3	2
Skupaj	34	61

Povprečno število izgubljenih dni na 1 poškodbo v letu 1973 — 16,14, v letu 1974 — 13,40.

Strokovna analiza delovnih nezgod je zelo pomembna. Na podlagi teh ugotovitev bi v naših razmerah lahko večino delovnih nezgod preprečili ali odpravili. Postavlja se vprašanje, kje so resnični vzroki nizke stopnje varnosti pri delu.

Dokler nimamo nasprotnih dokazov, lahko uporabljamo podatke anket o stanju varstva pri delu, iz katerih lahko naštejemo vzroke nizke stopnje varnosti in jih primerjamo s stanjem v naši OZD.

Ti vzroki so zlasti:

— v OZD še ni uveljavljeno in spoznano splošno priznano pravilo, da višja stopnja varnosti zvišuje in nasprotno, nižja stopnja varnosti znižuje ali onemogoča stopnjevanje storilnosti in produktivnosti dela;

— odgovornost in krivdo za delovne nezgode največkrat zvrčamo na delavce, ki utrpeljo nezgodo, namesto na organizatorje dela;

— nevarnost pri delu še zdaleč ni sestavni in neločljivi element proizvodnih, tehnoloških in delovnih procesov in vseh delovnih postopkov;

— šole ne vzgajajo niti ne poučujejo mladih ljudi o varnosti pri delu, OZD pa sama tega ne zmora zlasti za tehnologe, projektante in vodstvene delavce;

— služba varstva pri delu se pri pomembnih vprašanjih, kot je to pri novogradnjah, nabavi novih strojev, uvajanju novih tehnologij ipd. postavlja največkrat na stransko pot, to pa zaradi tega, ker je v svojih zahtevah za doseganje predpisane varnosti nadležna, tako vodstvenim zlasti pa še nekaterim vodilnim delavcem OZD;

— izvršni odbor sindikata dajejo premajhno podporo ali pa celo pozabljajo na prizadevanje za nenehni dvig stopnje varnosti in stopnje osebne varnosti delavcev pri delu.

Glavna ovira za nadaljnjo rast stopnje varnosti pa bo odstranjen, ko bodo premagana in strta napačna mnenja, da varnost pri delu nima nobene zveze s skrbnim gospodarjenjem z družbenimi sredstvi in da je varnost le izključno zadeva socialne in humanizacije dela.

— uporaba je enostavna, pred delom se krema nanaša na čisto površino roke, — po eni minuti sušenja je učinek zaščite dosežen, površina kože je prevlečena z nevidnim slojem, ki pa še vedno dopušča dihanje kože, — varuje kožo pred ekcemi in drugimi kožnimi obolenji, — učinkovito varuje kožo pri delu z olji, laki, bencinom in razredčilom,

— umivanje rok je preprosto; potrebna je le voda in vsa umazanija se odstrani istočasno.

Upamo, da smo s tem rešili problem zaščite rok delavk v obratu vijakarne.

Na koncu pa se vsem delavkam, ki so sodelovale in pripomogle k izvedbi predloga, najlepše zahvaljujemo in jih tudi v prihodnje vabimo k sodelovanju.

Rešeni problem zaščite rok

Varn. ing. Vitomir Rems

Večje število delavk se že dalj časa pritožuje glede neurejene zaščite rok, predvsem pa kože, ki je pri opravljanju dela dan za dnem izpostavljena različnim vrstam olja in nafte. Po pravilniku o osebnih zaščitnih sredstvih so predvidene zaščitne rokavice, vendar jih zaradi njihove narave dela kljub iskanju na trgu nismo uspeli nabaviti. Tako je ta problem postal praktično

neresljiv kljub prizadevanju in iskanju novih poti, da uresničimo predpisano zaščito. Delavke so se same vključile v reševanje tega problema in nam predlagale nabavo zaščitne kreme P-7. S sodelovanjem vodstva obrata in delavk iz obrata vijakarne smo izvršili na osnovi dobavljenega vzorca praktični preizkus o učinkovitosti te zaščitne kreme.

V nadaljevanju tega članka

pa smo se odločili seznaniti javnost o uporabnosti in lastnosti zaščitne kreme P-7, in sicer:

— zaščitna krema P-7 ima lastnost nevidne rokavice, ki preprečuje, da bi se umazani-ja vsrkala v kožo,

— ni čistilno sredstvo, temveč čistilna zaščitna krema in jo ne moremo primerjati s pripomočki, ki so na voljo za umivanje,

Problematične zaščitne verige

Franc Beravs

Marsikomu še ni znano, da že nekaj let nazaj osvajamo in izboljšujemo nov izdelek — zaščitne verige — za težke delovne stroje. To so verige prepletene kot mreža, ki prekriva gumo tako, da le-ta nima direktnega stika s trenom, po katerem vozi. Guma je tako rekoč obuta v verigo. Zato pa mora biti mreža izdelana iz kvalitetnega jekla in primerno termično obdelana, da je čim bolj odporna proti raztezanju in površinski obrabi. To je namreč glavni zahtev za tovrstni izdelek, kajti delovni stroji, ki uporabljajo te zaščitne verige, delajo predvsem v kamnolomih, torej v najtežjih pogojih.

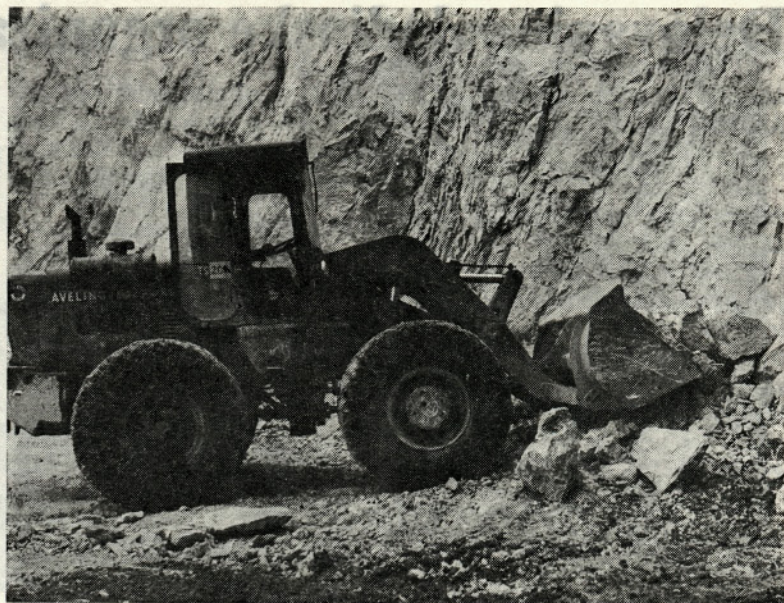
Samo ena guma za ta stroj stane do 20.000 N din. Brez zaščite je lahko v enem tednu raztrgana, z zaščitno verigo opremljena pa zdrži leto in več.

V Jugoslaviji je teh strojev iz dneva v dan več, mi pa zaenkrat ne vemo niti, koliko gradbeno-industrijskih podjetij take stroje ima in kje obratujejo, razen tistih seveda, ki so se nam sami javili z naročilom zaščitnih verig in jih je okoli štirideset, pa še od teh z nekaterimi že 2—3 leta nimamo poslovnih stikov. Domače tržišče za zaščitne verige še ni obdelano, bolj elastični v tem pogledu so na jugoslovanskem trgu še vedno tuji proizvajalci zaščitnih verig, predvsem zahodnonemški firmi RUD in ERLAU, ki imata v Jugoslaviji svoja predstavništva in servisne službe. Mi smo šele na začetku poti, morali bomo storiti še marsikaj, preden bomo lahko izpodrinili z domačega trga tuje konkurente, zaenkrat jim konkuriramo samo v ceni izdelka, povsem blizu smo pa kvaliteti materiala, daleč pa zaostajamo z dobavnimi roki, propagandnim materialom, servisno službo in obdelavo trga z neposrednim živim kontaktom. Poudarim naj to, da je mnogokrat predvsem odločilen za nakup zaščitnih verig čim krajši dobavni rok. Na primer, če mi ponudimo dobavo v roku treh mesecev za 4 verige, kupec pa bi v tem času izbral in moral menjati gume, se bo brez pomisleka odločil za nakup verig pri tuji firmi, kjer jih lahko dobi v roku 14 dni, pa čeprav po še enkrat višji ceni, ker s tem prihrani stroške za najmanj dve novi gumi. Če nam torej uspe zadovoljiti kupce z dobavnimi roki, potem se zna zgoditi, da se bo tržišče samo odprlo in potem lahko zanesljivo računamo na letno proizvodnjo 250—300 kosov namesto dosedanjih pičlih 100 kosov letno. Da uspemo, imamo pogoje. Imamo že servisno službo za montažo in popravila verig, ki je doslej že večkrat posredovala na terenu, obenem pa nam je posredovala svoja zapažanja in sugestije za razne izboljšave

ter želje potrošnikov na osnovi izkušenj pridobljenih ob raznih montažah.

Letos smo izdelali in plasirali na trg že povsem nov tip zaščitne verige. Celo sami smo jih montirali na gume na mestu, kjer stroji obratujejo. Aprila smo dobavili prvih 8 verig in jih montirali na gume nakladalnih strojev »Caterpillar« dimenzije 18,00-25. Ena taka veriga tehta približno 350 kg. Montažo smo opravili na gradbišču PHE »Čapljina« v Hercegovini. Vse verige smo spojili s spojnimi členi z zaporo in zatiči. Že po nekaj dneh smo prejeli reklamacijo, da zapore z zatiči ne zdržijo velike obremenitve. Takoj smo se lotili iskanja druge rešitve in spremenili zapore, tokrat z vijaki. Po enem mesecu smo demontirali vseh osem verig, menjali

spojne člene in ponovno montirali verige na gume. Od tedaj so vse verige v obratovanju. Naknadno, to je avgusta, smo istemu kupcu prodali še 12 verig in tudi te smo sami montirali na gume, 4 verige na rudniku boksita v Posušju, 4 na gradbišču PHE Čapljina in 4 na gradbišču v Dubrovniku. Montaža, ki nikakor ni lahko delo, smo opravili ob najhujši sončni pripeki, pri 42° C, vendar druge izbire ni bilo. Montaža zaščitnih verig se opravlja na prostem, ne glede na teren in vremenske razmere. Kljub neznosni vročini smo delo zadovoljivo opravili. Ponekod, zlasti tam, kjer so doslej uporabljali zaščitne verige iz uvoza, so nas skeptično opazovali pri našem delu, ko pa smo verige zmontirali in je stroj napravil poizkusno vožnjo z našimi veri-

gami, so bila mnenja in ocene že bolj optimistične.

Približno po enem letu, ko smo se lotili spremembe tipa, danes lahko tudi mi sami z večjim optimizmom pričakujemo pozitivne rezultate, saj smo zaenkrat še edini proizvajalec zaščitnih verig v Jugoslaviji in ta primat brez

dvoma lahko obdržimo, samo več posluha nam manjka za potrebe trga in pridobivanje zaupanja potrošnikov.

Na sliki je prikazan stari tip zaščitne verige, ki jih še vedno izdelujemo, predvsem za stroje z manjšo delovno močjo. Posnetkov novega tipa pa žal še nimamo.

Vprašanja in odgovori

Jože Ješe

Glede na razna vprašanja s področja medsebojnih razmerij delavcev v združenem delu, ki se pojavljajo pri vsakdanji praksi, posredujemo odgovore na nekaj vprašanj, na katere pogosto naletimo pri urejanju medsebojnih razmerij delavcev.

VPRAŠANJE:

Ali se v času bolniškega dopusta in letnega dopusta lahko obračuna kot nadomestilo osebnega dohodka tudi prosta sobota?

ODGOVOR:

Delovni čas traja 42 ur na teden, kar pomeni, da delavec lahko dobi na teden nadomestilo osebnega dohodka za čas bolniškega dopusta samo za toliko ur, kolikor znaša njegov polni delovni čas (42 ur na teden). Z nadomestilom osebnega dohodka za čas bolniškega dopusta za prvih 30 dni, ko gre v breme organizacije združenega dela, se delavcu lahko nadoknadi osebni dohodek samo za tisti čas, za katerega bi sicer delal, če bi ne bil na bolniškem dopustu. Sodimo, da je pravilno obračunavanje bolniškega dopusta po 8 ur dnevno kot se npr. dejansko dela v delovni organizaciji, kar mora znašati skupaj 42 ur na teden. Ne more pa se obračunavati v čas bolniškega dopusta tudi prosta sobota, ker delavec lahko dobi na teden ustrezno nadomestilo osebnega dohodka samo za toliko ur, kolikor znaša njegov polni delovni čas na teden.

Z razporeditvijo tedenskega delovnega časa na petdnevni delovni teden, v katerem delavci že opravijo predpisanih 42 ur tedensko, je prosta sobota prenehala biti delovni dan s pravicami in obveznost-

mi delavca, vključno z letnim dopustom. Tudi z nadomestilom osebnega dohodka za letni dopust se delavcu nadoknadi osebni dohodek samo za tisti čas, za katerega bi sicer delal, da ni bil na letnem dopustu. Prosta sobota se torej posebej oz. dodatno ne more obračunavati pri letnem dopustu.

VPRAŠANJE:

Kateri predpisi urejajo izplačilo regresa za letni dopust?

ODGOVOR:

Določitev kriterijev glede upravičenosti do izplačila regresa za letni dopust delavcev ne urejajo državni predpisi, temveč je določitev teh kriterijev v pristojnosti delovne organizacije, ki mora v samoupravnem sporazumu o medsebojnih razmerjih v združenem delu določiti ustrezne kriterije.

Ne glede na zgoraj navedeno naj bi imeli pravico do regresa za izrabo letnega dopusta tisti delavci, ki imajo pravico do letnega dopusta. To pravico naj bi imeli tudi delavci, ki jim je med letom prenehala lastnost delavca v združenem delu in delavci, ki so se zaposlili med letom, pri čemer naj bi bila važna okolnost, kje delavci izrabijo letni dopust. Če delavci izrabijo letni dopust pri prejšnji temeljni organizaciji, naj bi imeli pravico do regresa pri tej organizaciji, če pa bi letni dopust izrabili v novi delovni organizaciji, naj bi regres uveljavili v tej novi organizaciji. Regres za letni dopust se namreč daje kot nekakšna denarna pomoč za izrabo letnega dopusta, zato je dolžna izplačati ta regres tista delovna organizacija, v kateri delavec izrabi letni dopust ne glede na to, kdaj je delavec pridobil pravico do tega dopusta.

VPRAŠANJE:

Ali se bo lahko uporabila določba 48. člena zakona o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu v podaljšanem porodniškem dopustu tudi za delavko, ki bo dne 1. 1. 1975 že delala skrajšan delovni čas po 4 ure na dan?

ODGOVOR:

Določba 48. člena zakona o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu daje delavki pravico, da po preteku porodniškega dopusta v trajanju najmanj 105 dni, izbira med nadaljevanjem izrabe porodniškega dopusta še 141 dni in med delom po štiri ure na dan do dvanajstega meseca otrokove starosti. Delavka se mora torej o tem odločiti, preden ji poteče 105 dni trajajoči porodniški dopust. Pravico omenjene izbire ima samo delavka, ki bo 1. 1. 1975 na porodniškem dopustu. Delavka, ki bo dne 1. 1. 1975 že delala skrajšan delovni čas po 4 ure na dan, ne bo na porodniškem dopustu, zato se ne bo mogla uporabiti določba 48. člena citiranega zakona.

VPRAŠANJE:

Ali je delavec upravičen do nadomestila osebnega dohodka tudi v primeru, če pade državni praznik na prosto soboto?

ODGOVOR:

V primeru, ko pride državni praznik na dan proste sobote, ne pripada delavcu za ta dan, ko ne dela, nobeno nadomestilo osebnega dohodka. Delavec ni namreč prav nič oškodovan, če je državni praznik na prosto soboto, ko tako ali tako ne dela. Če delavec ob prosti soboti ne dela, ne pride v poštev ustrezni počitek, ker takšen delavec že počiva ob prosti soboti. Nadomestilo osebnega dohodka se daje za čas, v katerem bi delavec delal, da ni nastopil

primer, ki mu daje pravico, da ne dela. Nadomestiti se namreč ne more tisti osebni dohodek, ki ga delavec ne bi prejel, ker ni bil dolžan določenega dne delati.

Pripominjamo, da se republiški prazniki, ki padejo na prosto soboto ne morejo v nobenem primeru prenesti na kak drug dan v tednu, kot to velja za zvezne državne praznike.

VPRAŠANJE:

Koliko dni letnega dopusta pripada zaposlenemu upokojencu, ki dela po 4 ure dnevno?

ODGOVOR:

Sodimo, da ima v zvezi z določbo 16. člena zakona o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu delavec, ki dela krajši delovni čas od polnega delovnega časa, pravico do letnega dopusta v trajanju najmanj 18 delovnih dni. Takšni delavci so glede pravice do letnega dopusta izenačeni z delavci, ki delajo poln delovni čas. Pri tem pa je treba upoštevati, da ima takšen delavec pravico do nadomestila osebnega dohodka samo za toliko ur, kolikor jih opravi v skrajšanem delovnem času.

Zaposleni upokojenec ima vse pravice iz združenega dela kot vsak drug delavec, ki še nima pravice do upokojitve.

Zaposleni upokojenec s skrajšanim delovnim časom — po štiri ure na dan — ima torej pravico do letnega dopusta najmanj 18 delovnih dni in to po osnovah in merilih, določenih v samoupravnem sporazumu o medsebojnih razmerjih v združenem delu. Ima pa tak zaposleni upokojenec pravico do nadomestila osebnega dohodka za čas letnega dopusta samo za 4 ure dnevno, ne pa za polni delovni čas.

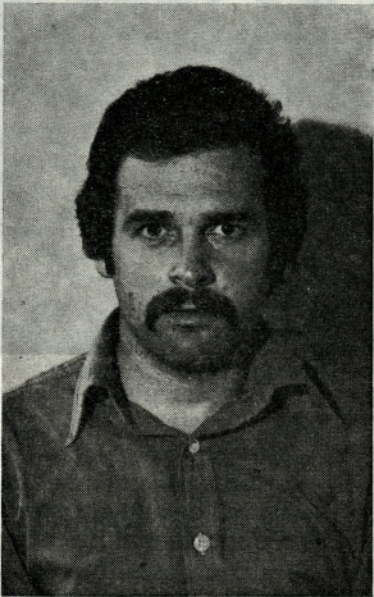
Delovanje mladinske organizacije Veriga

Jože Hozjan, predsednik TK AMDZM

Kot je znano, imamo v tovarni šest organizacij in šest aktivov mladih delavcev (AMD). Vsi aktivni imajo svoje programe dela in pravila ter po novi organiziranosti tudi svoja finančna sredstva za svojo aktivnost. V AMDZM imajo svoje 5-članske sekretariate, ki vodijo delo po programu.

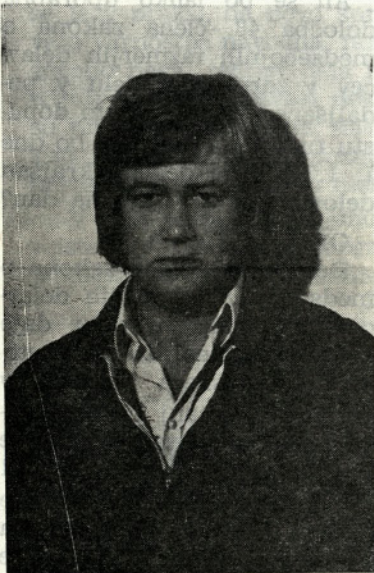
Člani sekretariata mladih delavcev v kovačnici so: Vindiš Dane — predsednik, Kobler Lidija, Stržinar Vera, Žemva Karel in Hozjan Jože kot člani. Aktiv mladih v kovačnici izvaja svoje delo po programu. V prvih dveh mesecih od ustanovitve so imeli dve seji sekretariata. Obravnavali so spremembe za osnutek pravilnika o delitvi dohodka in osebnih dohodkov in dali svoje pripombe. V svojem programu so spremenili izvedbo izleta z OOS na Plitvička jezera in namesto tega dali v program strokovno ekskurzijo na Češko, seveda, če bodo zagotovljena finančna sredstva. AMDZM kovačnice se je aktivno vključil v športna tekmovanja. Udeležili so se tekmovanja med aktivni mladih v Verigi v nogometu in kegljanju. Vestno izpolnjujejo sprejeti sklep volilne konference o izvedbi delovne akcije ČISTOČA V TOVARNI. Te akcije se je udeležilo 13 mladincev in vsak je opravil 4 ure prostovoljnega dela pri čiščenju prostora za kovačnico. Akcija se bo nadaljevala vse do 15. oktobra 1974.

skupaj z obratovodstvom verigarne v najkrajšem času skliče razširjeno sejo aktiva in izvoli novega predsednika.

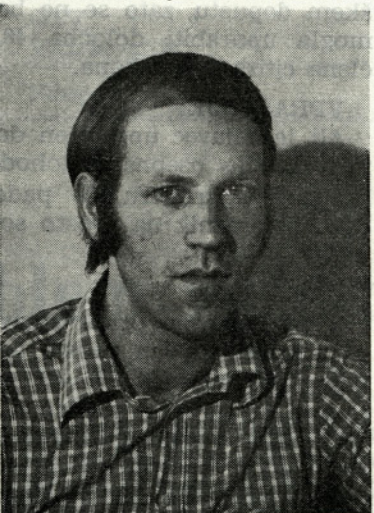
Smid Vito
sekretar TK AMDZM

Kljub temu, da AMDZM verigarna ni zaživel, je aktiven na športnem področju po zaslugi člana športne komisije pri TK Veriga tov. Fajfar Alojza. Udeležili so se tekmovanja v nogometu in kegljanju.

Kos Zdravko
preds. AMDZM vijakarna

Aktiv mladih delavcev v vijakarni, oziroma njegov sekretariat sestavljajo: Kos Zdravko kot predsednik in Globevnik Janez, Fajfar Ivan in Hab-

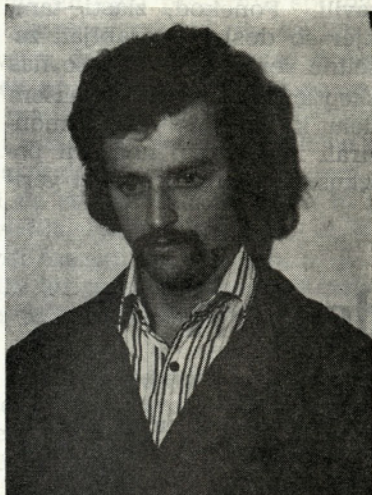

Jakhelj Iztok
preds. AMDZM OTV

jan Janez kot člani. Delo izvajajo po programu, imajo pa nekaj težav na športnem področju. Vendar upamo, da jih

bodo premagali. Izvedli so tudi del delovne akcije, ko se je udeležilo 5 mladincev po 4 ure.

Aktiv mladih v OTV, ki ga vodi tov. Jakhelj Iztok, je po začetnih težavah uspešno začel izvajati načrtan program dela. Zelo uspešni so v športu, saj so najboljši v kegljanju, pa tudi v nogometu ne zaostajajo. Izvedli so prvi del delovne akcije, katere so se udeležili 4 mladinci. Na seji sekretariata so ugotovili, da za to akcijo ni bil izbran primeren čas, zato bodo akcijo ponovili. Pri tem delu pomagajo predsedniku sekretar Lavrič Niko in člani Volčjak Franc, Vovk Tone in Kužnik Miro.

Srna Milan str. ing.
preds. AMDZM tehn. sektor

Aktiv mladih v tehničnem sektorju v zelo dobri kadrovski sestavi je resno prijel za delo. Uspešno je bil zastopan na medaktivnem tekmovanju v nogometu in kegljanju. Imel je tudi tekmovanje v nogometu v svojem aktivu med orodjarno in vzdrževanjem. Doslej so imeli dve večji seji sekretariata.

Celič Jožica
preds. AMDZM strok. službe

AMZD strokovne službe je po kadrovskem sestavu najšibkejši, kajti ni človeka v sekretariatu, ki bi pripravil aktiv k izvajanju programa dela. Predsednik tega aktiva je Celič Jožica, člani pa Vovk Jana, Malej Marija in Legat Danica ter Ambrožič Jože kot sekretar. Ker gresta dve članici sekretariata kmalu na porodniški dopust, je predsedstvo TK AMDZM Veriga zadolžilo tov. Krivic Milana, da aktiv pripravi za ponovno vo-

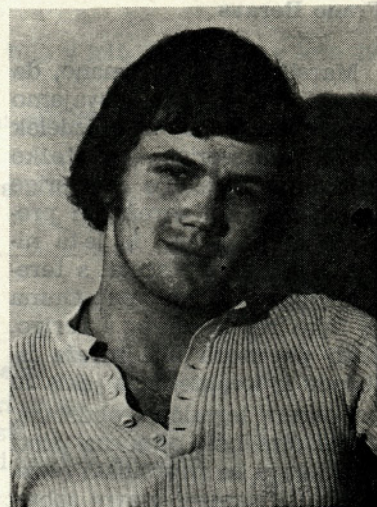
lilno konferenco ali razširjeno sejo, kjer bi izvršili kadrovske spremembe. Aktiv tehničnega sektorja se je obvezal, da bo aktivu strokovnih služb pomagal. Ker v tehničnem sektorju ni bila izvedena delovna akcija, so se dogovorili, da jo bodo izvedli skupno z aktivom mladih v strokovnih službah. Vsi aktivni so predlagali, da se tistemu, ki bo bolj uspešno izvedel delovno akcijo glede na število delovnih ur, dodeli priznanje.

Krivic Milan
podpreds. TK AMDZM

Ker vsi aktivni niso kadrovsko in številčno toliko močni, da bi imeli svoje komisije, je bil sklep konference, da se te komisije ustanove pri predsedstvu TK AMDZM. Tako tudi komisija za družbeno-ekonomske odnose, ki pripravlja razprave na osnutke pravilnikov in organizira seminarje. Predsednik te komisije je Dolan Ciril. Žal se ta komisija do danes ni obnesla, delno zaradi objektivnih težav, delno pa tudi zaradi malomarnosti. Kot druga je komisija za šport in rekreacijo, katere predsednik je Smole Tonček. Ta je dobro zaživela. Organizirala je tekmovanje v nogometu za vse aktivne in tudi tretje kolo tekmovanja v kegljanju. Aktivni se borijo v nogometu za prehodni pokal. Vsako leto se mora odigrati po tri tekme med aktivni za tri leta. Tudi v kegljanju se ekipe borijo za prehodni pokal. Da ne bi bile mladinke na športnem polju prikrajša-

ne, smo tudi zanje kupili pokal. Ker aktivni ne morejo dobiti kompletne ekipe (4 članice), lahko v ekipi tekmuje-

Vindiš Dane, preds. AMDZM kovačnica

jo dve ali tri članice. Kdor nabere največ točk osvoji pokal. Tudi komisija za informacije je čeprav s težavo, le izdala zadnjo številko Informatorja. Največ težav je bilo pri zbiranju člankov, zato prosimo vse mladince, ki imajo zanimivo ali strokovno gradivo, da pomagajo pri zbiranju gradiva za naš Informator. Preko Informatorja bomo mladince med izdajami tovarniškega glasila VERIGA obveščali o delavnosti aktivov mladih delavcev v Verigi. To komisijo vodi tov. Koman Mitja.

Ob tej priliki obveščam vse člane AMDZM — Veriga, da je bil sklep predsedstva TK, da se za vse tiste udeležence akcije ČISTOČA V TOVARNI organizira namesto izleta na morje strokovna ekskurzija v Steklarno Hrastnik in Kovirotehno Celje z ogledom Logarske doline. Ta ekskurzija je predvidena 19. oktobra 1974. Ta čas morajo vsi aktivni izvesti akcijo do kraja. Prednost za ekskurzijo imajo mladinci in mladinke, ki bodo v akciji opravili najmanj 8 ur. Udeležijo se lahko tudi tisti, ki v akciji niso sodelovali, vendar morajo sami plačati prehrano in prenočišče. Za udeležence akcije pa bo ekskurzija brezplačna. Še je čas, da se akcije udeležite.

Naša pomoč Kozjanskemu

Naš delovni kolektiv se je odzval akciji za pomoč Kozjanskemu s tem, da je delal na prosto soboto, dne 13. julija. Osebnih dohodkov izhajajoče iz tega dela pa je namenil kot pomoč Kozjanskemu, katerega je hudo prizadejal potres.

Skupni osebni dohodki so znašali 154.660.— din

Pripadajoči 6 % prispevek stanovanjskemu skladu, ki se tudi odvaža za Kozjansko 9.279.— din

Skupaj nakazano kot pomoč 163.939.— din

Od tega je bilo obračunano 1,73 % kot prispevek za nesreče Zavodu za socialno zavarovanje Kranj 2.675,60 din

Na osebni dohodek, ustvarjen z nadurnim delom na prosto soboto, ki je bil namenjen za pomoč krajem, prizadetim po potresu, ni bilo potrebno obračunati s samoupravnim sporazumom določene prispevke iz osebnih dohodkov, razen 1,73 % prispevka za nesreče pri delu.

Tudi stanovanjski prispevek v višini 6 % je bil nakazan za pomoč Kozjanskemu.

J. Z.

Trim steza TVL

99 korakov od vratarnice v pravi smeri, pretežno na višini dvajsetih stopnic, skozi pet vrat mimo petindvajsetih vrat, odpreš šestindvajseta vrata, narediš stoti korak in ... Kje je to?

Ker so v prvem odstavku samo suhoparne številke, naj pot opišem malo podrobneje po markacijskih podrobnostih.

Ko vstopiš mimo vratarnice na tovarniško dvorišče, se obrni v »pravo« smer in prišel boš pred zgradbo. Vhod v zgradbo je trenutno brez luči, s stropa gledajo samo žice, zavite v pajčevino. Sicer je bolje, da ta vhod ni razsvetljen, se vsaj v prvih jutranjih urah ne vidi okrušena in ostarela obloga iz klinker opeke. Vhodna vrata v stavbo so masivna. Posebnost vrat ali markacijska značilnost je v tem, da so »slučajno« brez ščitnikov za stekla. To vem zato, ker so luknje za pritrditev ščitov dobro vidne. Ko boš odpiral vrata, nikar ne misli, da slišiš pokvarjeni glasbeni avtomat, ker škripljejo le vrata. Če si še na pravi poti, se zdaj orientiraj po naslednjem: v veži so razpokane vinas ploščice, ponekod pa sploh manjkajo, plafonjera je brez stekla. Ne meni se za to, če bodo tudi nihajna vrata milozvočno zaškripala in zacvillila, da te zaskeli še sindikalno zobovje. Od tu dalje pelje pot strmo navzgor. Za vzpon imaš dve možnosti. Lahko se povzpneš s skokom ob palici, le-ta je prislonska, levo ob vratih, ali pa se napotiš navkreber po stopnicah. Svetloba na stopnicah je bolj skromna, ker ji s prahom in drugimi primesmi zastrta okna preprečujejo vstop. Ograje se ne dotikaj, da nam ne odrgneš Fe oksidov. Raje se drži bolj desno, zaprašeni kovač na desni je manj nevaren kot zračni balon na levi strani stopnic, ki piha in kiha ter grozi, da te vrže v prvotni položaj. Ko se povzpneš na višino dvajsetih stopnic, se malo oddahni in oglej v vitrini naše novejši izdelke — zadnje tehnične dosežke. Če boš v vitrino bolj slabo videl, se ne jezi, ker je to zdravju škodljivo. V uteho naj ti povem, da električni priključek na vrhu vitrine, čeprav izoliran, jasno govori — priča, da bi morala biti nekje v bližini luč. Na koncu koncev, zakaj pa luč, domači vemo na pamet, kaj je v vitrini, številne kupce, stranke, predstavnike itd. pa naše domače reči nič ne brigajo.

Mimogrede si na oglasni deski lahko ogledaš vse novosti izpred dveh mesecev. Če pa si lenuh, se lahko uležeš. Blizu vitrine je na voljo v rolo zviti tepih ali nekaj podobnega. Če ti je všeč, ga odnesi, saj ga tako nihče noče. Ko se boš odpočil, je tvoja pot naprej samo še ravna črta mimo številnih odprtih, zaprtih, priprtih, zaklenjenih, snetih in prislonjenih vrat, zgodovinskih in manj zgodovinskih omar do cilja. Samo še opozorilo, da si ne zlomiš noge. Blizu vitrine na »prehodavcih« iz ene veže v drugo je simpatična luknja, ki zaradi indirektno svetlobe na tem delu poti ni preveč vid-

na. Sicer pa se tako vsaj poleg luknje v podu ne vidijo tudi oguljena vrata in številke na njih. Če pa bi bile na vratih tablice z napisi, kdo se za vrata skriva, bi bilo pa sploh nerodno. Sicer pa to zdaj ni važno zate, ki si »ta domač«, pa sploh ne, za »ta tuje« pa naj poskrbi turistično društvo.

Zdaj, dragi ugankar, odpri še šestindvajseta vrata, naredi še stoti korak in že si v ... Kje?

Če boš uganil, kje je ta TRIM steza, lahko poveš prijatelju le, če je gluha, sicer bi nam z rokodelci pokvaril to našo domačo idilo.

Frona

Nov objekt počitniškega doma

Varn. ing. Vitomir Rems

Sedanje lesene hišice v našem počitniškem domu v Crikvenici so že odslužile svojemu namenu in postale neprimerne za bivanje. Že letos bomo pričeli graditi nov počitniški objekt. Ta bo nekakšna depandansa obstoječega počitniškega doma in bo namenjena samo za prenočevanje. Nekaj tehničnih podatkov o novi zgradbi:

V pritličju bo pet sob z 11 ležišči, od tega štiri dvoposteljne in ena troposteljna soba. V nadstropju pa bodo štiri dvoposteljne in dve troposteljni sobi. Vsaka soba v pritličju bo imela spredaj poploščeno teraso (ca. 6 m²), v nad-

stropju pa bo imela vsaka soba balkon. Vsaka dvoposteljna soba bo imela predprostor z vgrajenimi omarami, kopalnico s tušem in WC z umivalnikom. V sobi pa je poleg posteljne moči namestiti mizo z dvema foteljema in element za odlaganje prtljage.

V troposteljni sobi pa so garderobne omare vgrajene v sami sobi in v predprostoru.

Objekt bo grajen na klasičen način iz opečnih blokov. Zgradili pa bomo tudi otroško igrišče, ki bo opremljeno z različnimi atraktivnimi napravami in še marsikaj, da bo članom kolektiva v prenovljenem domu še prijetneje.

Knjige Prešernove družbe

Redno knjižno zbirko sestavljajo:

1. PREŠERNOV KOLEDAR 1975, ki bo posvečen 30-letnici osvoboditve. V njem pa bodo tudi drugi prispevki, tako da bo dovolj zanimiv za vsakogar.

2. Janez Švaiger: KO ČLOVEK ZORI. To je zgodba mladega človeka, ki iz nedoraslosti skoči v zakon, v katerem si išče trdnih tal ob ženski, ki ga v marsičem prekaša. Roman je podoba mnogih današnjih mladih ljudi, ki včasih prelahkotno jemljejo življenje, lahkomišno se zapletajo na vse strani, dokler se življenje ne postavi prednje v vsej svoji trdoti.

3. Tone Svetina: UGASLO OGNJIŠČE. To je zgodba o enem od zadnjih samotarjev gozdovnikov, ki od prve svetovne vojne živi odtujen od sveta. Toda nova vojna vihra, ki zajame našo domovino in seveda tudi naše hribe, ga znova pritegne v dogajanje. Leta 1941 se poveže s partizani in kmalu zatem tudi pade.

4. Nadežda Konstantinova Krupskaja: SPOMINI NA LENINA. Knjiga se bere kot roman, kar je umljivo, saj je Lenina njegova žena prav go-

tovo od vseh najbolje poznala in nam ga prikazuje predvsem s tiste strani, s katere ga doslej še nismo tako dobro poznali.

5. MLADA BREDA. To je izbor naših najlepših pesmi, ki so nam jih nekoč nabirali zbiralci narodnega blaga. Izbor bo prerez skozi to dragoceno izročilo preteklosti, ki žal počasi odmira.

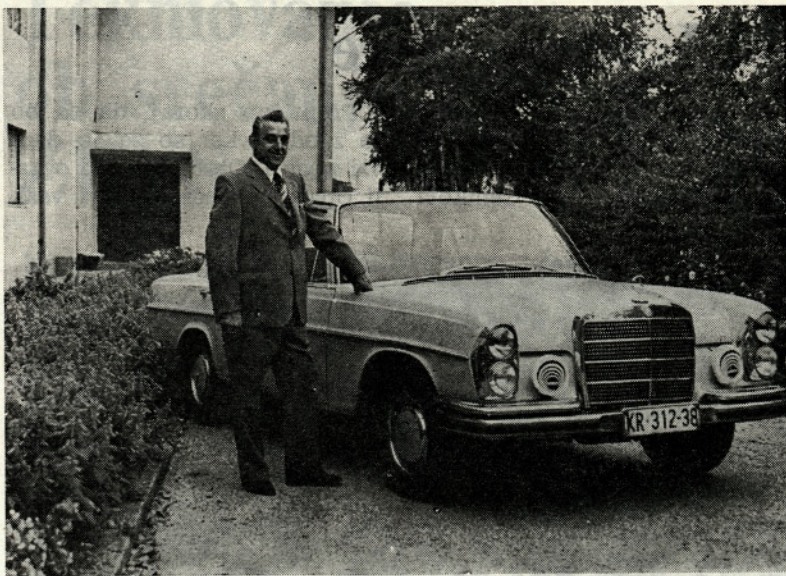
6. Dr. Frančišek Smerdu: RASTLINE IN NAŠE ZDRAVJE. Pisec nam je že znan, saj je nekoč za Prešernovo družbo napisal knjigo »Naš zdravnik«. Zdaj vam Družba podarja še knjigo Zdravilne rastline, ki je bodo prav gotovo mnogi veselili.

Vseh šest knjig bodo člani prejeli v novembru 1974 za 55 din, v platno vezane pa bodo veljale 85 din.

Ta knjižna zbirka je trikrat cenejša, kot so podobne izdaje na knjižnem trgu in tako resnično dosegljiva najširšim množicam, še posebej v času, ko cene povsod rastejo.

Knjige lahko naročite na naslov: PREŠERNOVA DRUŽBA, Opekarska-Borsetova 27, 61000 Ljubljana, telefon 21-440.

N. B.

Justin Jože in njegov varovanec

Z avtom »Mercedes« 100.000 km

Jože Ješe

Tovarna avtomobilov Daimler-Benz iz Zahodne Nemčije, ki proizvaja osebne avtomobile znamke »Mercedes«, daje šoferjem teh avtomobilov, ki dosežejo 100.000 prevoženih kilometrov brez večjih popravil posebno diplomu in zlato značko.

Pogoje za tako priznanje je v naši delovni organizaciji izpolnil tudi šofer JUSTIN JOŽE, kateremu je na zadnji seji delavskega sveta dne 9. septembra 1974 izročil tako

diplomo in značko glavni direktor dipl. ing. Golc Vinko. Tov. Justin pa ni bil deležen samo priznanja od proizvajalca te vrste avtomobilov, temveč mu je delavski svet odobril tudi denarno nagrado v znesku din 1.000 kot priznanje za dobro vzdrževanje avtomobila in s tem varno vožnjo potnikov.

Ob tem jubileju v šofer-skem poklicu tov. Justinu iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo uspeha pri izvrševanju delovnih nalog.

Kadrovske vesti

NOVODOŠLI

Splošni sektor:
Zavratnik Slavica

Splošni sektor OR:
Mujagič Mara

Komercialni sektor:
Čop Ana, Železnjak Stanislav, Inatovič Josip

Orodjarna:
Javor Gabrijel, Pelcar Stanislav, Soklič Anton, Magdič Roland

Vzdrževanje:
Frčej Silvester, Prešeren Anton, Vrečko Ivan, Potočnik Jože

Vijakarna:
Derlink Stanislava, Kranjc Otilija, Čufer Mira, Todorovič Cvija, Mihajlovič Bosa

Verigarna:
Novak Ivan, Dolinar Milan, Ljubičič Jakov, Đananovič Ibrahim, Šinkovec Mihaela, Rašič Luka, Vučičević Milenko, Boršič Ivan, Kosi Slavko

OTV:
Dordević Sreten

Kovačnica:
Bertoncelj Franc, Zelič Ivan, Markovič Uroš, Jankovič Martina

ODŠLI

Splošni sektor OR:
Marčec Neri

Komercialni sektor:
Štefič Milan, Kuščar Anton

Orodjarna:
Kolman Janez, Kejžar Marjan, Adžič Branko

Vzdrževanje:
Kavaš Jožef, Jalen Andrej

Vijakarna:

Burnar Franc, Hribar Milka, Mencinger Frančiška, Brađaškja Darko

Verigarna:

Jakopič Branislav, Ljevar Srečo, Kokalj Marjan, Bultovič Katarina

Kovačnica:

Markovič Uroš, Stojanovič Đorđe

RODILI SO SE:

Robnik Vinku iz vzdrževanja — hči Urška
Noč Ivanki iz komercialnega sektorja — hči Lea
Košir Antonu iz orodjarne — sin Peter

Veren Beli iz vzdrževanja — hči Suzana
Ambrožič Juretu iz vzdrževanja — hči Monika

Kocijančič Janezu iz vzdrževanja — hči Lea
Čop Janezu iz vzdrževanja — sin Janez

Kos Zdravku iz vijakarne — hči Natalija
Krničar Marjanu in Zupan Ireni iz vijakarne — sin Klemen

Šinkovec Marjanu iz verigarne — hči Tadeja

POROČILI SO SE:

Serajnik Nada iz verigarne
Pečar Majda iz verigarne
Kos Zdravko iz vijakarne
Novšak Boža iz tehničnega sektorja

Kenda Janez iz orodjarne
Kavčič Anton iz orodjarne
Mali Matevž in Kramberger Štefka iz vijakarne

Podlipnik Jože iz vijakarne
Zgonc Cveta iz verigarne
Avdič Zijad iz OTV

TVL razglednice

»Prelepa Gorenjska, v ponos si mi ti, kdor koli te vidi, te znova želi!« Tako prepeva Franc Koren v Avsenikovi

Prepričan skoraj, da se bo to zgodilo, ker so za to dani vsi pogoji. Ob tovarniški ograji opazuje »naše lepote« vsak

skladbi. Toda nič ne bi bilo čudno, če bi na tovariškem srečanju naše tovarne leta 1975 nekdo zapel:

»Prelepa tovarna, v ponos si mi ti, vsak dan te ogledujem, res, krasna si mi!«

dan številna množica ljudi na obeh straneh žice. Morda bi še na zunanjo stran nanosili zaboje, opeko in klopi za sedenje, saj je dokazano, da prekomerno stanje in opazovanje naravnih in prav nič na-

ravnih lepot škoduje. Sicer bodo pa kmalu okrog in okrog tovarniškega obzidja postavili trostenske lesene paviljone, ki jim pravijo tudi garaže, in radovednežem zaprli razgled v obe smeri. Tako bo celo bližnjica za »noter« in »ven« odpravljena. Tedaj bomo pač rekli: »Znajdi se!«

Mogoče mi bo kdo oporekal, češ kaj čekaš o lepotah naše tovarne. Kje pa so? Hvaliti lepote, ki jih ni, je grdo ali celo greh. Trdim, da lepote so in zato nanje tudi opozarjam.

Od vratarnice proti jugozahodu se vam nudi lep panoramski razgled. Na desni pa opazite značilni prodor mehanizacije na tovarniško dvorišče, ki že resno grozi z zaporo ceste.

Prostor pred menzo se vse bolj oži. Ob prostih stenah so nametane cevi, zaboji, stara kolesa in druge zanimivosti, ki pa so na žalost radovednežem navkljub prikrite. Kupci, predstavniki podjetij, stranke se morajo prebijati po ozkem sajastem prehodu, polnem raz-

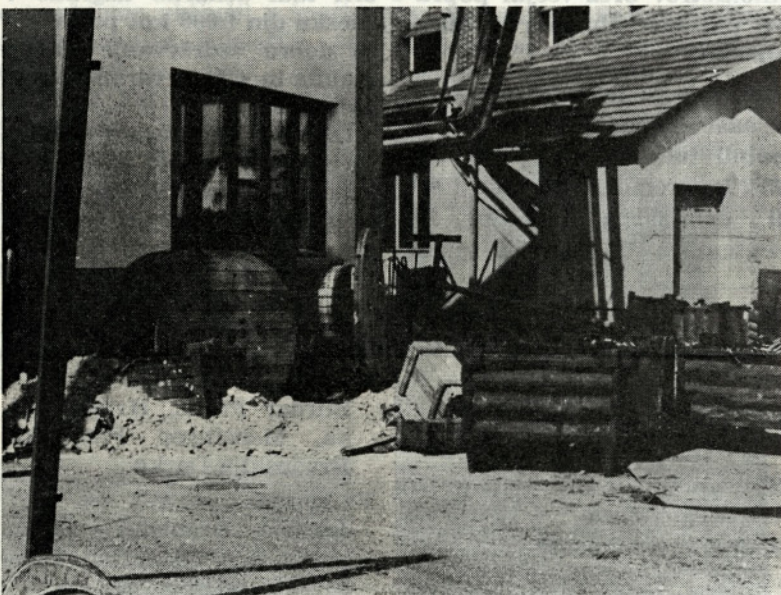

nih zabojev — predmetov — po dobavnice za kupljeno blago do prostora, kjer se jim nudi druga razglednica TVL v kolorju. Le-ta je rahlo začinjena s priokusom tlečih smeti, krp itd.

Za dobro kompozicijo, osenčenje in sploh za dobro razglednico pa skrbijo XX toni s po vsej tovarni raztresenimi vsakovrstnimi izdelki naše to-

varne, odpadki kruha, sira, konzerve, PVC vrečke, papir itd. Poznate tisto: »Kjer osel leži, tam dlako pusti!«? Morda bo kdo kaj napisal na temo »Če mački stopiš na rep, zacvili«. Skrivnosti krasot so odkrite. Pesniki, komponisti, fotografi, na delo! Upam pa, da sam zaradi odkritja skrivnosti krasot ne bom »cvili!«.

Frona

Nogometni turnir za pokal Staneta Perca

Branko Humar

Nogometni klub Lesce organizira vsako leto nogometni turnir v počastitev spomina na pokojnega športnika in družbeno-političnega delavca Staneta Perca. Tudi letos so organizirali ta tradicionalni turnir, za katerega vlada v Lescah med ljubitelji nogometa izredno zanimanje, saj se vsako leto zbere na Žagi veliko število gledalcev. Za letošnji turnir so organizatorji privabili k sodelovanju odlična moštva kot so NK Triglav, NK LTH, NK Bled, poleg njih pa so seveda sodelovali še domači nogometaši.

Po krajšem pozdravnem nagovoru pokrovitelja tekmovanja so izžrebali pare za tekmovanje. Domači nogometaši so imeli pri žrebanju srečo, saj so izžrebali za prvega nasprotnika moštvo Bleda, drugi par pa sta bila Triglav in LTH.

V prvi tekmi turnirja sta se pomerila Triglav in LTH. Na razmočenem igrišču so se bolje znašli nogometaši Triglava, ki so bili kondicijsko tudi bolje pripravljeni, in so že takoj v začetku prevzeli pobudo. Njihovi napadi so postajali vse nevarnejši, tako da so imeli branilci LTH polne roke dela. Pritisk Triglava se je kmalu izrazil tudi v golih, saj so do konca tekme kar petkrat zatresli nasprotnikovo mrežo in tako zmagali z rezultatom 5:0. Moštvu LTH, novemu članu zahodnoconske nogometne lige se je poznala utrujenost od napornih tekem, ki so jih pred tem igrali v pripravah na novo tekmovanje. Triglav je tako postal prvi

nasprotnik za popoldanski finale.

V drugi tekmi pa sta se, kot že rečeno, pomerila Bled in Lesce. Za to tekmo je bilo izredno zanimanje kot je običajno za vse tekme med tema dvema krajevnima rivaloma. Moštvo Bleda je tokrat že nastopilo z nekaterimi igralci, ki so letos prestopili iz Lesc k Bledu. Domačini so tokrat zaigrali zelo dobro, za kar so jim pripomogli tudi razgreti gledalci, ki so jih za vsako uspešno akcijo navdušeno pozdravili. Po vodstvu Leščanov s 3:0 je kazalo že na pravo katastrofo Blečanov, a se to le ni zgodilo. Čeprav so imeli domačini potem še najmanj štiri ali pet stoodstotnih priložnosti, da bi potresli nasprotnikovo mrežo, se to ni zgodilo, njihovi nasprotniki pa so do konca dosegli samo časten gol, eno izredno priliko pa so zamudili in tako se je tekma končala z rezultatom 3:1 za Lesce. Pri Lescah se je izkazal Tonejc, ki je po daljši odsotnosti spet zaigral za domače moštvo in bil kot nekdanj stiber obrambe. Leščani so s to zmago postali drugi finalist za popoldanski finale.

Popoldne sta se za tretje mesto pomerila LTH in Bled. Škofjeločanom tudi tokrat ni šlo, saj so gladko izgubili z 2:0. Moštvo Bleda je hotelo v tej tekmi popraviti, kar so dopoldne zamudili, da bi rešili kar se je dalo rešiti in osvojiti vsaj tretje mesto. To jim je zaslužno uspelo.

Za finalno tekmo je bilo spet veliko zanimanje. Triglav

je bil pred začetkom srečanja absolutni favorit še zlasti po visoki dopoldanski zmagi. Domačini pa so z veliko mero borbenosti in požrtvovalnosti obetali močan odpor. Pogoji za igro so bili popoldne že mnogo bolj ugodni kot dopoldne, saj se je igrišče, ki je bilo dopoldne močno razmočeno, tokrat že precej osušilo. Obetalo se je torej zanimivo in borbeno srečanje. Začetek tekme je bil nekoliko raztrgan, kar je razumljivo, saj sta se nasprotnika šele prilagajala, kasneje pa so oboji uredili svoje vrste in igra se je razživela. Vrstile so se nevarne akcije z obeh strani, ki pa so se ponavadi končale pri zanesljivih obrambnih igralcih. Bile so tudi nekatere zrele situacije, da bi se potresla mreža na eni ali drugi strani, a jih niso izkoristili niti eni niti drugi. Do konca tekme so bili oboji uspešni samo po enkrat in tekma se je končala z neodločenim rezultatom 1:1. Po pravilih igranja na tem turnirju se ne igrajo podaljški po neodločenem rezultatu, pač pa sledi takoj streljanje enajstmetrovk. Gledalci so tako prišli do posebne poslastice, ko so lahko opazovali izvajanje strellov z bele točke. Pri tem pa so bili uspešnejši igralci Triglava, ki so petkrat zatresli mrežo Leščanov, medtem ko so bili le-ti uspešni samo štirikrat. Končni rezultat tekme je bil 6:5 za Triglav. Igralci Triglava so postali tako tudi letos zmagovalci tega turnirja in pokal Staneta Perca je prišel tudi letos v njihovo posest.

Težja nesreča pri delu

Varn. ing. Vitomir Rems

Dne 27. 6. 1974 se je na ekscenter stiskalki v kovčnici poškodovala delavka NEZIROVIĆ FATIMA. Delavka je obrezovala stremena škpcev 0,6 kp v hladnem stanju in jih vlagala v orodje s kleščami. Ker je izdelek nepravilno vložila v orodje — štanco, ji je del orodja in izdelka odnesel v obraz in ji teže poškodoval desno oko.

Pri pregledu stroja je bilo ugotovljeno, da je reza orodja previsoka ter da jo je možno zmanjšati s prigraditvijo dodatne zaščite. Pri delu ni uporabljala mrežastih očal, ker so slaba. Opravila je preizkus znanja iz varstva pri delu dne 6. 4. 1973 ter prejela navodila za varno delo. Torej je bila delavka o nevarnostih na tem delovnem mestu dovolj poučena. Pri tem delu že dela 4 leta, v tovarni pa je zaposlena že 10 let in se je do sedaj že štirikrat laže ponesrečila.

Odločitev inšpektorja za delo, ki je opravil raziskavo nesreče, je bila naslednja:

OZD mora izvršiti pregled vseh orodij in izboljšati zaščito. Preširoke reže med vodilno ploščo in ohišjem se mora zmanjšati. Pri nevarnih delih se morajo uporabljati pripomočki za podajanje izdelkov, kot so to klešče, pincete idr., ali pa na stroje prigraditi naprave za daljinsko upravljanje — oboje ročno vklapljanje.

Nogomet na Gorenjski podzvezi

Nogometno prvenstvo v Gorenjski podzvezi je že v polnem razmahu, saj se je začelo že konec avgusta. Letošnje prvenstvo za Leščane ni bilo preveč obetajoče, saj so izgubili pred začetkom prvenstva nekaj igralcev, kot so oba Novaka in Vodišek, ki so prestopili k Bledu. No, dobili pa so k sreči tudi nekaj novih, med katerimi velja omeniti še zlasti vrnitev Tonejca, ki je uspešno zamenjal enega od Novakov v obrambi, saj igra še prav tako kot pred leti. Torej, Leščani so startali v prvenstvo brez vsakih iluzij, pa tudi treninga jim je manjkalo, saj so se pripravljali manj kot prejšnja leta. Začeli so malo pred turnirjem, ko so igrali tudi prvo tekmo za pokal proti Šenčurju, ki so jo gladko izgubili s 4:0.

Prvo prvenstveno tekmo so igrali proti Jesenicam v gosteh. V prvem polčasu so bili popolnoma enakovredni domačinom in šele v drugem polčasu je uspelo Jeseničanom streli odpor požrtvovalnih Leščanov, ko je le-tim začelo zmanjkovati moči. Domačini so bili kondicijsko mnogo bolj pripravljeni. Gledalci so lahko videli obilico golov, saj se je tekma končala z visokim rezultatom 6:3.

V drugem kolu so se Leščani pomerili z novincem v ligi — z Medvodami, ki pa so zelo solidno moštvo. Leščanom je šlo tokrat mnogo bolje in so premagali domačine z 2:1. Zmaga gostov je bila sicer težko priborjena, vendar zaslužena.

Tretja tekma letošnjega prvenstva je bila za Leščane spet velik dogodek, na igrišču na Žagi so namreč spet sprejeli v goste, toda tokrat za točke, moštvo Bleda. Za tekmo je bilo spet veliko zanimanje, saj je privabila kar lepo število gledalcev, ki so bili opremljeni z raznimi rekviziti za »bučno«
bođenje. Igrišče je bilo od obilnega dežja spet razmočeno, tako da je bilo dokaj težko za igro. Gosti so se tokrat hoteli oddolžiti za visok

poraz na turnirju in vse je zanimalo, če jim bo to uspelo. Obe moštvu sta nastopili kompletni. Začetek tekme pa za goste ni bil preveč obetajoč, saj so domačini prvi povedli z 1:0. Ta rezultat se je držal nekaj časa, potem pa se je Blejčanom odprlo. Trikrat so potresli mrežo domačinov in tako zapečatili njihovo usodo. Zmagali so z rezultatom 3:1, to je s prav takim rezultatom, kot so na nedavnem turnirju zmagali Leščani. Želje igralcev Bleda so se tako izpolnile in odvzeli so obe točki domačinom.

Zadnjo tekmo v času poročanja so Leščani igrali v Predvoru proti tamkajšnjemu moštvu. Moštvo Predvora je novinec v ligi, toda le kolo pred tem so odvzeli Jeseničanom obe točki na njihovem igrišču. Njihova odlika je velika borbenost. Tudi na tekmi proti Leščanom so zaigrali dobro, tako da le-ti niso mogli uiti porazu. Dosegli so dva gola, vendar je bilo to premalo, izgubili so z rezultatom 4:2.

Mladinci so začeli s tekmovanjem kasneje in so doslej odigrali šele dve tekmi. Najprej so se srečali s svojimi vrstniki z Jesenic. Le-ti so bili tudi tokrat zanje neresljiva uganka in so izgubili z rezultatom 4:2. Dosegli so torej dva gola, več jim pa že ni uspelo, ker so bili njihovi nasprotniki boljši. Zadnjo tekmo doslej so odigrali na domačem igrišču z moštvom Nakla. Naši so še kar dobro začeli, toda gosti so se uredili in popravili, pa so potem trikrat zatresli mrežo domačinov, našim pa je to uspelo samo enkrat. Izgubili so s 3:1.

Pionirji so odigrali doslej tri tekme. V uvodni tekmi so se srečali z Medvodami. Zaigrali so dobro in zraven tega še učinkovito, tako da so za začetek zabeležili gladko zmago 3:0. Teden dni kasneje pa so igrali z moštvom LTH v Škofji Loki. Tu jim ni šlo tako kot pred tednom dni in tudi nasprotnik je bil močnejši, pa so izgubili z 2:0.

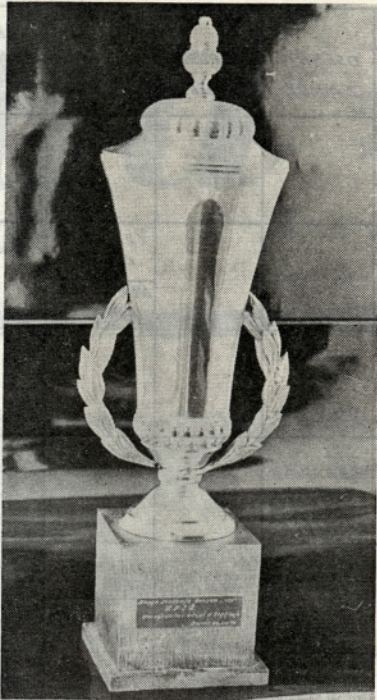
Prvenstvo Slovenskih železarn v športnem ribolovu

Dipl. ing. Lado Žemva

31. avgusta je bilo v umetnem jezeru Bobovka pri Kranju prvenstvo Slovenskih železarn v športnem ribolovu. Tekmovanje je odlično organizirala Železarna Jesenice, izvedbo tekmovanja pa je prevzela Ribiška družina Kranj.

Tekmovanje je bilo ekipno (za rezultat se je štelo skupno število ulovljenih rib) in posamežno (za rezultat se je štela najtežja riba).

Tega prvenstva se je udeležila tudi ekipa naše tovarne. Rezultati:
Ekipno:
1. Železarna Ravne,
2. Železarna Jesenice,
3. Železarna Štore,
4. Tovarna verige Lesce,
5. Plamen Kropa.
Posamežno:
Trofejno zmago si je priprabil predstavnik naše tovarne Priteč Drago iz vijakarne, ki je ujel 3,5 kg težkega krapa.

Baliranje

Ciril Ažman

V soboto, dne 10. avgusta 1974, je bilo organizirano tekmovanje v baliranju za leto 1974.

Tekmovanja se je udeležilo 6 ekip, ki so v ogorčenem boju zasedle naslednja mesta:

1. mesto ekipa priprave dela,
2. mesto ekipa komerciale,
3. mesto ekipa vzdrževanja,
4. mesto ekipa kovačnice,
5. mesto ekipa verigarne,
6. mesto ekipa vijakarne.

V nadaljevanju je bilo tudi tekmovanje v izbujanju. V tej

Tekmovanje ob srečanju borcev ZRVS

Meseca avgusta je bilo v Kotljah na Koroškem srečanje borcev Združenega podjetja Slovenske železarn, ki ga je organizirala Železarna Ravne. Poleg slavnostnega dela so organizatorji poskrbeli tudi za športna tekmovanja med podjetji združenih v združenem podjetju Slovenske železarn. Tako so tekmovali v streljanju na glinaste golobe, v streljanju z zračno puško in v ruskem

kegljanju. Naši udeleženci srečanja, ki jih je bilo okrog 60, so nastopili v vseh treh panogah. Najuspešnejši so bili tekmovalci v ruskem kegljanju, ki so osvojili prvo mesto in s tem pokal organizatorjev. Nekoliko slabše so se uvrstili tekmovalci v ostalih dveh disciplinah, kar pa je razumljivo, saj so nastopili nepripravljeni, poleg tega pa je bila tudi konkurenca zelo močna.

panogi se je pomerilo 14 tekmovalcev.

1. mesto je dosegel Macuh Janez, kovačnica, + 280 točk,
2. mesto je dosegel Ušaj Franc, vijakarna, + 170 točk,
3. mesto je dosegel Resman Ivan, priprava dela, + 90 točk.

V soboto, dne 31. avgusta 1974, so bile organizirane športne igre ZPSŽ v baliranju. Organizator tega tekmovanja je bila Tovarna vijakov Ljubljana, ki je organizirala tekmovanja na balinišču BSK Svoboda na Viču.

Za naslov prvaka Združene-ga podjetja slovenskih železarn so se v medsebojnih bojih pomerile ekipe Železarn Jesenice, Železarn Štore, Verige Lesce in TOVIL Ljubljana.

Prvo mesto je osvojila ekipa iz TOVIL, drugo ekipa Železarn Jesenice, tretje pa ekipa Verige Lesce.

Obe tekmovanji sta potekali v prijateljskem in športnem duhu.

Program kina Radovljica za čas 30. 9. do 24. 11. 1974

AMERIŠKA NOČ, francoski barvni film, 30. 9. in 6. 10. ob 20. uri, 5. 10. ob 18. uri
RAZLOG ZA ŽIVLJENJE, ameriški barvni vestern film, 1. 10. in 3. 10. ob 20. uri, 6. 10. ob 18. uri
TEXAS JOE, španski barvni film, 2. 10. in 5. 10. ob 20. uri, 6. 10. ob 18. uri
TIHOTAPCI ZLATA, japonski barvni pustolovski film, 4. 10. ob 20. uri
POLICIJSKA ZNAČKA 373, ameriški barvni kriminalni film, 7. 10. in 10. 10. ob 20. uri, 13. 10. ob 18. uri
ISČE SE BIVŠI ŠERIF, ameriško-italijanski barvni vestern film, 8. 10. in 12. 10. ob 20. uri, 13. 10. ob 18. uri
BULEVAR RUMA, franc. barvni film, 9. 10. in 13. 10. ob 20. uri, 12. 10. ob 18. uri
OKOVI STRAHU, italijan.-francoski barvni film, 11. 10. ob 20. uri
SIN, francoski barvni kriminalni film, 14. 10. in 17. 10. ob 20. uri, 19. 10. ob 18. uri
PIRATI JUŽNEGA MORJA, ameriški barvni film, 15. 10. in 19. 10. ob 20. uri, 20. 10. ob 18. uri
KRVAVI OPIJ, italijanski barvni pustolovski film, 16. 10. in 20. 10. ob 20. uri, 19. 10. ob 18. uri
PIŽAMA ZA DVA, ameriški barvni zabavni film, 18. 10. ob 20. uri
ZAKAJ UBIJAŠ, FANT, španski barvni vestern film, 21. 10. in

26. 10. ob 20. uri, 27. 10. ob 18. uri
MARSEJSKI KLAN, francoski barvni kriminalni film, 22. 10. in 24. 10. ob 20. uri, 27. 10. ob 18. uri
SUZANA IN JEREMY, ameriški barvni film, 23. 10. in 27. 10. ob 20. uri, 26. 10. ob 18. uri
SAM WHISKY, ameriški barvni vestern film, 25. 10. ob 20. uri
DVOBOJ, ameriški barvni pustolovski film, 28. 10. in 3. 11. ob 20. uri, 1. 11. ob 18. uri
SOUNDER ALI PASJE ŽIVLJENJE, ameriški barvni film, 29. 10. ob 20. uri, 2. 11. ob 18. uri
LOPOV, KI JE PRIŠEL NA VEČERJO, ameriški barvni kriminalni film, 30. 10. in 1. 11. ob 20. uri, 3. 11. ob 18. uri
ODMOR BREZ DEKLET, zahodnonemški barvni film, 31. 10. in 2. 11. ob 20. uri, 3. 11. ob 18. uri
ŠAKAL, angleški barvni kriminalni film, 4. 11. in 7. 11. ob 20. uri, 10. 11. ob 18. uri
ČRNSKA GLASBA, amer. barvni kriminalni film, 5. 11. ob 20. uri, 10. 11. ob 18. uri
LET MRTVE PTICE, slovenski barvni film, 6. 11. in 9. 11. ob 20. uri, 10. 11. ob 18. uri
TARZAN IN DEČEK IZ DŽUNGLE, ameriški barvni film, 8. 11. ob 20. uri, 9. 11. ob 18. uri
ČLOVEK, IMENOVAN POLDNE, ameriški barvni vestern film, 11. 11. in 14. 11. ob 20. uri, 17. 11. ob 18. uri

POSLEDICE GAMA ŽARKOV, ameriški barvni film, 12. 11. in 17. 11. ob 20. uri, 16. 11. ob 18. uri
OČIČI, ČUVAJ SE SAMURAJA, japonski barvni pustolovski film, 13. 11. in 16. 11. ob 20. uri, 17. 11. ob 18. uri
IDEALNA DOJILJA, amer. barvni zabavni film, 15. 11. ob 20. uri
POLICAJ, francoski barvni kriminalni film, 18. 11. in 21. 11. ob 20. uri, 24. 11. ob 18. uri
ANA IN VOLKOVI, španski barvni film, 18. 11. in 24. 11. ob 20. uri, 23. 11. ob 18. uri
JOE KIDD, ameriški barvni vestern film, 20. 11. in 23. 11. ob 20. uri, 24. 11. ob 18. uri
USODA ENE ŽENE, španski barvni film, 22. 11. ob 20. uri
KAPETAN SLAUGHTER, ameriški barvni pustolovski film, 25. 11. ob 20. uri, 29. 11. ob 18. uri, 1. 12. ob 18. uri
GETAWAY — BEG, ameriški barvni kriminalni film, 26. 11. in 1. 12. ob 20. uri, 29. 11. ob 18. uri
TRIJE NEPREMAGLJIVI V TOKIJU, zahodnonemški pustolovski film, 27. 11. in 30. 11. ob 20. uri, 1. 12. ob 18. uri
MEČ ZLATEGA ZMAJA, hongkonški barvni pustolovski film, 28. 11. ob 20. uri, 30. 11. ob 18. uri
NEVARNA SMER 7000, ameriški barvni film, 29. 11. ob 20. uri

REŠEVALCEM KRIŽANKE SO NAMENJENE TRI DENARNE NAGRADE: 50, 30 in 20 din. —

REŠITVE POŠLJITE ALI ODDAJTE UREDNIŠTVU DO 25. OKTOBRA 1974.

Za križanko, objavljeno v četrti številki našega glasila, smo dobili 20 rešitev. Izžrebane nagrade:

prvo, 50 din, dobi PRISTAV VERA, bolničarka, spl. sektor,

drugo, 30 din, dobi GAŠPERIN JOŽE, vijakarna, in

tretjo, 20 din, dobi TAVČAR FRANCKA, finančni sektor.

Nagrade bodo izplačane na blagajni podjetja.

PRAVILNA REŠITEV KRIŽANKE, OBJAVLJENE V ŠT. 4/74 NAŠEGA GLASILA:

K, V, PELIKAN, URNE, NAVENZA, MARJETA, AROGANT, DIADEM, LALA, DRVAR, ERO, I, VRTINEC, PLAN, VSE, ODOR, KAJN, NENARAVEN, RA, ANTI, TOJOTA, PIA, ZU, ARIZONA, EK, ART, M, IRAN, R, VTKAN, AKT, GT, ESAUL, STO, ONE, SIDRA, MILIJON, ARIADNA, VOZ, JA.

Naslednja številka glasila (šesta) bo izšla predvidoma v decembru 1974 v povečanem obsegu.

Prispevke sprejemamo do 28. novembra 1974.

Zahvale

Ob izgubi moža in očeta JOŽETA METLARJA se toplo zahvaljujem njegovim nekdanjim sodelavcem in sindikalni organizaciji za vence, obenem tudi godbi na pihala in vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Vsem najlepša hvala za vse!
Kristina Metlar

Primili smo novčani iznos od 140 dinara kojega ste poslali povodom našeg apela za pomoč djeci Zapadne Afrike i Etiopije, na čemu Vam najiskrenije zahvaljujemo, nadajući se i daljnjoj suradnji.

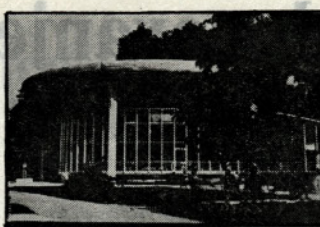
S osobitim poštovanjem!
Medunarodni fond
»Gladno dijete«
Zagreb

Vsem, ki so darovali cvetje in spremljali na zadnji poti pokojnega očeta Janeza Piska, se iskreno zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo godbi na pihala.

Družina Pisek

Ob boleči izgubi mojega očeta se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem orodjarne za izrečeno sožalje in denarno pomoč.

Stanko Bohinc

SESTAV, BENEDIK V. EVROPSKI VELETOK		OSEBNI ZAIMEK	GLAGOLSKI SAMOSTAL.	ZAČETEK ABECEDE	SVILENA TKANINA ZA OBLEKE	KULTURNO DRUŠTVO	STAR (NEMŠKO)	NEKDANJA ANGL.KOLONIJA V AFRIKI	AMERIŠKI ŽIVOL.	JAVNI ORGAN
								NEMŠKI SKLADATELJ HANNS (1898-1963)		MEŠTO V KARPATSKI UKRAJINI SSSR
XIDIVI	IZLETI V GORE			KRAJ OB KOLPI						
HESEČEN				NEMŠKI OS. ZAIMEK		HETEROCIKLIČNE SPOJINE				
POVRŠINSKA MERA		LOV SUMLJIVIH OSEB V MESTIH	DEL OBRABA				POVEŽANO ŽITO (MNOŽ.)			
VRSTA VINA			KEM. ZNAK ZA ARGON							ARABSKI ŽREBEČ
ITALIJA	GOROVJE V SEV.FRANCIJI			UČENJE			13, 21, 15 ČRKA ABECEDE		ANTON AŠKERC	
AVTOMOB. OZNAKA DRŽAVE NIKARAGUE	JADRANSKI OTOK			1			ELEKTRO INDUSTRIJA ALUMINIJEV OKSID		MEŠTO V NEMČIJI	
BARVNE KARTE			INŽENIR			KONECAR RADE		ŽITOLA		
			AVTOMOB. OZNAKA JAMAJKE		VARNOŠTNI SVET	ANTON KOŠIR	BOJNI STRUP	GLAVNO MEŠTO PERUJA	KEM. ZNAK ZA OGLJIK	
									ADRIA AVIOPROM.	
	TO JE									
	SLOV. SLIKAR ANTON (1862-1905)	MLEČNI IZDELEK								
AVGUST STANKO		OSEBNI PRAŽNIK	DOMAČE Ž. IME	NOVI SAJ	KLAGENFURT	GOVORNO PRIHADET ČLOVEK		BAJKA O NASTANKU IN ŽIVLJEN. POGANSKIH BOGOV	KEM. ZNAK ZA FOSFOR	
MANJŠE MEŠTO V SIBIRIJI						GLEDALIS. HIŠA V LJUBLJANI			OČE	NA OB (NEMŠKO)
BARVA KOVINSK. SJAJA							ITALIJA	FILMSKA IGRALKA ZINA		
ŠPANIJA	PRI TRDILNICA			NOČNO ZABAVIŠČE			TOVARNA V LAMNIKU			

IZUMI

Živimo v dobi izumov: medplanetarne rakete, laserji, sateliti brez pilota, krediti brez kritja, šole brez učiteljev, hiše brez dovoljenja, godbe brez kapelnika, vzorci brez vrednosti, mame brez mož, naselja brez kanalizacije — samo dote brez neveste še ni nihče izumil.

— Če v službo bi točno hodili kot iz nje, bi odpadle vse nadure.

— Ni hujšega kot besede, ki so zlonamerno izrečene, pa sladko zvenijo.

— Sestanki, debate, govornice — koristno in nepogrešljivo. Preidimo od besed k dejanjem — tudi o tem bo treba razpravljati.

CENE SO DANES AKTUALNE

On pravi: »Ne razumem, zakaj se moški tako ženejo za ženskami, ko pa bi vsak lahko kupil papigo za petnajst starih tisočakov?«

Ona pa odgovori: »Da, za ženske je to veliko dražje. Kje pa dobiš danes osla za manj kot pesto starih tisočakov?«

Zlata pravila življenja

knjiga izrekov, napotkov, modrosti, je bila z vsakim ponatisom razprodana.

NOVA izdaja septembra 1974. Zahtevajte prospekte v knjigarnah.

Subskripcijska cena 100 dinarjev.

Direktna naročila sprejema Kulturni atelje Slovenije, Ljubljana, p.p. 179.

ZLATA PRAVILA SO PRIJATELJ, KI NIKDAR NE RAZOČARA!

IZ NIKSONOVEGA POLITIČNEGA ALMANAHA

Največji del novic, ki jih slišite, naj bi bile najmanjši del tistega, kar bi lahko verjeli, medtem ko je večji del tistega, kar verjamete, najmanjši del tistega, kar je res.

ZA DOBRO VOLJO

DVOJČKA

Novopečeni očka telefonira tašči, da je dobil dvojčka. Malo naglušna in presenečena tašča ga ni dobro razumela. »Ali bi hotel, prosim, ponoviti!«

»Ne — ne, to pa ne! Nikoli več!«

— Čim bolj prazna glava je, tem bolj polna so usta.

— Ljubezen je kot vožnja z avtomobilom; startaš naglo, voziš prehitro, zaviraš pa, ko je že prepozno.

— Upanje je obroč, ki ščiti srce, da ne počí.

NAZADNJE PA ŠE ENA RESNA

NAURU je otočna država na Pacifiku, ki meri le 21 kvadratnih kilometrov, ima 61.000 prebivalcev (še vedno ni najmanjša država na svetu), ima

ogromne dohodke od izvoza fosfatov in izplača vsakemu svojemu državljanu vsako leto delež državlanskega dobička v znesku 72.000 novih dinarjev. To je obenem najvišji dohodek na osebo na svetu.

VERIGA je glasilo delovne skupnosti ZP SZ — Tovarne verig Lesce. Izhaja dvomesečno. Ureja ga uredniški odbor: Niko Bulut — urednik, Jože Ješe — odgovorni urednik in Franc Čop, dipl. psiholog. Fotografska oprema Miha Polda. Naklada 1300 izvodov. Tisk: Tiskarna Ljubljana.

Glasilo je po 7. odčki 36. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ, št. 33/72) in po mnenju sekretariata za informacije SRS, št. 421-1/72, prosto plačila prometnega davka.